

Rafiq ODAY

**QƏRİB RUHLARIN
NƏĞMƏSİ**

(Şeirlər)

Bakı - "Elm və təhsil" - 2016

Redaktor: Avtandil Ağbaba,
*filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent,
respublikanın Əməkdar jurnalisti*

Rafiq Oday. Qərib ruhların nəğməsi (şeyrlər).
Bakı, "Elm və təhsil" nəşriyyatı - 2016, 192 səh.

"Qərib ruhların nəğməsi" Azərbaycan ədəbiyyatında özünəməxsus dəsti-xətti olan istedadlı şair, AJB Sumqayıt şəhər təşkilatının sədri, "Möhtəşəm Azərbaycan" qəzetinin təsisçisi və baş redaktoru, respublikanın Əməkdar jurnalisti Rafiq Odayın "Bir yol başlamışam", "Gecələr içimə göyüzü yağar", "Ömür gedir öz köçündə", "Qarabağ şikəstəsi", "Əlli min də qayğısı var əllimin", "Ədəbi-tənqidi məqalələr, "Şərur folkloru", "Həyatın yaşama düsturu" və s. kitablarından sonra oxucularla növbəti görüşüdür.

Kitaba şairin müxtəlif illərdə qələmə aldığı müxtəlif mövzulu şeyrləri daxil edilmişdir.

İnanırıq ki, kitab oxucular tərəfindən rəğbətlə qarşılanacaqdır.

ISBN 978-9952-8142-3-1

© "Elm və təhsil" - 2016

© Rafiq Oday - 2016

**OXUCU QƏLBİNƏ
ÜNVANLANAN POEZİYA**

Poeziya həmişə həyatla birgə addımlayır. Cəmiyyətdə baş verən sosial-siyasi proseslər, insan mənəviyyəti və onun mürəkkəbliyi, zərif hisslər, kövrək duyğular bütün dövrlərdə qələm sahiblərini düşündürən mövzular olmuşdur. Dünya dəyişdikcə, cəmiyyətdə baş verən hadisələr bir-birini əvəz etdikcə ədəbi aləmdə də yeniliklər baş verir, yeni mövzular, yeni imzalar görünür, təzə poetik səslər eşidilir. 1980-ci illərin başlanğıcında ədəbiyyata gələn istedadlı şair-publisist Rafiq Oday şeirdən şeirə, kitabdan kitaba keçdikcə həmişə öz sözünü deyib, heç kəsi yamsılamadan düşüncülərini poetik misraların axarında ifadə etməyə çalışıb.

Oxuculara təqdim olunan "Qərib ruhların nəğməsi" kitabını vərəqlədikcə bir daha yəqin etdim ki, Rafiq Odayın poeziyası etno-millî bağları ilə klassik ənənəyə köklənib. Məhz bu zəngin ənənələrdən qaynaqlandığına görə onun şeirləri həmişə orijinal səviyyəsi ilə həssas və geniş oxucu auditoriyasında güclü rezonans doğurub.

Ön söz

Biganəliyə kəskin etiraz, milli özünüdərkini obrazlı ifadəsi, vətəndaşlıq duyğuları R.Odayın son illərdə qələmə aldığı bir sıra şeirlərin əsas qayəsini təşkil edir. R.Oday mənsub olduğu ədəbi nəslin seçilən və sevilən nümayəndəsi kimi dədə-baba ocaqlarının yağı düşmənin tapdağında qalmasına dözə bilmir, özümüzü doğrayan baltaların ucbatından yuxudan ayıla bilməyən igidləri haraylayır. Bu harayda publisistik pafos şəriyyətlə birləşərək bədii-fəlsəfi məzmunun ifadəsini gerçəkləşdirir:

*Tor görər gözümüz burundan uzaq,
Ürək saxta udar, püskürər sazaq,
Xeyri yox, min deyək, milyon da yazaq,
Əli balta tutan özümüzüksə.*

*Ünümüz sərhədə çatır dayanar,
Səbrimiz son həddə çatır dayanar,
Dağda yatan igid çətin oyanar,
Əli balta tutan özümüzüksə.*

Göründüyü kimi, klassik bədii ənənə, genetik yaddaş və çağdaş düşüncə R.Odayı haray salmağa vadar edir. Vətən övladlarını real yox, mənəvi yuxudan oyatmaq üçün həyəcan

Ön söz

təbili çalır. Çünki "Kitabi-Dədə Qorqud"da deyildiyi kimi, "ol zaman da oğuz yigidlərinə nə qəza gəlsə, uyğudan gəlirdi". Milli-etnik yaddaşdan süzülüb gələn bu duyğu R.Odayın "Əli balta tutan özümüzüksə" şeirindən gətirdiyimiz örnəkdə çox tutarlı şəkildə əks olunmuşdur.

Şairin vaxtilə xalq artisti Qədir Rüstəmovə həsr etdiyi "Qarabağ şikəstəsi" poemasında amansız yağını məhv etməyə çağırış, mübarizlik duyğuları, özünüdərək hissləri unutqanlığın vəhdətində birləşir. Özünüqınaq hissləri oxucunu düşünməyə vadar edir:

*Qədir min əzabla şikəstə deyir,
Qarabağ şikəstdir, şikəstə deyil.
Bizim gözüümüzə düşən kölgənin
Günahı, bil, özgə bir kəsdə deyil.*

Qarabağ ağrısı, bu görkəmli sənətkara olan sonsuz ehtiram və məhəbbət, ictimai dərdlər Rafiq Odayın poeziyasında heyrətamiz dərəcədə sufi ideyaları ilə ahəngdar bir harmoniya yaradır. "Öldü Sona bülbüllər" şeirini oxuyandan sonra hiss edirsən ki, ənənə və novatorluq əsl istedadın poetik düşüncələrində birlə-

Ön söz

şəndə poeziyanın möcüzəsi yaranır və bu möcüzə oxucunu sehirləyib öz axarına alır:

*Axdı gözün qarası,
Hanı ağı-qarası?!
Kanla Məkan arası,
Yoldu "Sona bülbüllər".*

*Dünya kiçik nöqtədir,
İnsan ona müqtədir.
Meyrac eyelədi Qədir,
Öldü "Sona bülbüllər".*

"Kanla Məkan arasında" ömür sürən bəşər övladının fərdi yaşantılarını, sosial dərdlərini ürfani-fəlsəfi düşüncələrlə vəhdətdə bundan gözəl necə ifadə etmək olar?!

Daxili-mənəvi iztirabların, ağrı və həyəcanların doğurduğu ürfani düşüncənin poetik təcəssümünün özünəməxsus ifadəsini Rafiq Odayın poeziyasında aydınca müşahidə etmək mümkündür. R.Odayın "Axtarmayın məni", "Gedim", "Qəbrim, məni qəbul et", "Bilirəm", "Kimdi" və digər şeirlərində dərviş, eşq, qərib, dərğah, mələk, iblis kimi sözlər sufi düşüncənin müəyyən məqamlarını təcəssüm etdirir.

Ön söz

məklə yanaşı, həm də milli-etnik yaddaşın özünəməxsus cizgilərini əks etdirir.

“Ruhum məni tərək edir” şeirində türk mifoloji düşüncəsi ilə islami ənənələr poetik bir harmoniyada birləşərək lirik qəhrəmanın mənəvi-əxlaqi dəyərlərini ifadə edir. Məlumdur ki, sufi yolçular söz vurğunu olduqları kimi saza, musiqiyə də candan aşıqdirlər. Təsadüfi deyildir ki, ədəbiyyatşünaslıqda təsəvvüf ədəbiyyatı, təriqət poeziyası terminləri işləndiyi kimi xalqımızın musiqi repertuarında sufi havaları, təsəvvüf musiqisi ifadələri də geniş yayılmışdır. Məsələn, Azərbaycan aşıq sənətinin musiqi repertuarında “Ürfani”, “Qurdoğlu”, “Mənsuri” və sairə kimi sufi havaları mövcuddur. “Ruhum məni tərək edir” şeirində lirik qəhrəmanın dini-ürfani fikirləri ictimai dərdlərin ziddiyyətli görüntüləri ilə eyni müstəvidə təsvir edilir. “Dünyaya iynənin ulduzundan keçib gələn” lirik qəhrəman mövcudatın sirlərini dərk etməyə çalışdıqca həyatın çirkinlikləri onu bezdirir, təsəllisini “Sarıtel” havasında tapır. Sazın-sözün vəhdəti bütün ürfan adamları kimi onun da ruhunu sakitləşdirir, “Sarıtel”in melodiyaları onu düşünməyə, yerin-göyün sirlərinə vaqif olmağa səsləyir:

Ön söz

*Gah mələklər arasında,
Gah ilbislər köçündə,
Qərib-qərib şərqi dedim,
Qərib kəslər köçündə,
Yol gedirəm yoxluqlara,
Qərib hisslər köçündə, -
Bu göyün yeddinci qatı,
Bu da yerin təkidir.
Bir "Sarıtel" havası çal,
Ruhum məni tərk edir.*

Göründüyü kimi, bu bənd sufi poeziyasının müəyyən rəmzləri və türk mifoloji düşüncəsinin əski anlayışları üzərində qurulmuşdur. Burada mələk, iblis, qərib sözləri təsəvvüf poeziyasından gələn fəlsəfi semantikanı bildirir. Tanınmış folklorşünas Məhərrəm Qasım-lının qənaətinə görə, qul, miskin, yazıq, divanə, abdal və sair təxəllüslər kimi aşiq sənətində qərib ad - titulu da Tanrı qarşısında bəndənin acizliyini göstərən əlamətdir. Azərbaycan aşiq yaradıcılığında bu qəbil ad - titulların geniş yayılması həmin əlamətlə bağlıdır. Həm klassik poeziyada, həm də aşiq ədəbiyyatında qərib kəlməsi sufi məzmunlu rənz kimi çıxış edir. Allahın sonsuz qüdrətini dərk etmək istə-

Ön söz

yən bəndə "vücuda vəhdətə girməyincə, Allaha qovuşmayınca özünü "yetim" "yazıq", "səfil" və ya "qərib" sayır".

R.Oday milli-etnik yaddaşdan gələn bu duyğunu ustalıqla bəndin məzmununa hopdurmuş, klassik ədəbi ənənədən sənətkarlıqla bəhrələnmişdir.

Qeyd edək ki, şairin lirik "mən"i bir ürfan yolçusu kimi Allaha qovuşub, onun qüdrət və əzəmətini dərk etmək üçün çırpınır:

*Qoşulub qərib durnaya,
Qərib-qərib köçüm gedir.
İlahi, bir yol aç mənə,
Bu yerlərdən köçüm gedim.*

İlahi eşqə tapınan qəhrəmanın başlıca istəyi mənəvi buxovlardan azad olub özünü anlamaq dəridir. Bu sirr onu düşündürdükcə azadlıq arzusu daha da şiddətlənir:

*Yaranışdan beləyəmmi,
Azadammi, köləyəmmi?!
Zəncir kəsir biləyimi,
Dizlərimdən gücüm gedir.*

Ön söz

Lirik qəhrəmanın bu mənəvi keyfiyyətini cəmiyyətdəki yaramazlıqlardan qurtarıb kamilliyə can atan müəllifin özünün xarakterik xüsusiyyəti kimi səciyyələndirmək olar. Məhz bu keyfiyyətləri ilə XXI əsrin ürfan yolçusu, "Mən kiməm? – Bir bikəsü biçarəvü bixaniman..." – deyə dərdləri ilə baş-başa qalan, özünə sual verib cavab alan Füzuli qəhrəmanlarını xatırladır. R.Odayın lirik "mən"i Məcnun kimi səadətinə yerlərdə yox, "Qərib durnalar köçündə" axtarır. O, ilahi eşq badəsini "bir piyalə ağu da olsa, şərbət kimi içib" maddi dünyanı tərk etmək, mənəvi aləmə qovuşmaq istəyi ilə həqiqətin dərkinə can atır:

*Daha göylər qonağıyam,
Yerdə axtarmayın məni.*

Bu müqəddəs yolçuluq nəfsindən azad olmaq istəyən ürfan adamlarının mənəvi əxlaq ölçüləri ilə eyni məqamda birləşir. "Bir özgə məkan aradım, dadıma Yaradan gəldi"- hökmü R.Odayın ürfani düşüncəsinin fəlsəfi-əxlaqi təsdiqi kimi səslənir.

Dərd və eşq şairin təsəvvüf məzmunlu şeirlərinin başlıca istiqamətini müəyyənləşdirir.

Ön söz

“Bir qoca dərvişəm” – deyə dünya malından imtina edərək sufi ustadların yolunu davam etdirən Rafiq Odayın dini-fəlsəfi düşüncələrinin poetik mənzərəsi dərddən və sevgidən başlayan izzətli məqamların ifadəsində daha aydın görünür:

*Tanrım, son ricam budur,
Məni verdiyin dərdə,
Bir də sözümə tapşır.
Səndən özgə kimim var,
Məni özünə tapşır.*

Bu dua-monoloqda müəllif tanrını ona bəxş etdiklərini sonsuz coşqu ilə qarşılayır. Hər şeyə qane olduğunu şükranlıq hissi ilə bildirir. Bu dini-estetik düşüncə sufilərə məxsus yaşam tərzinin özünəməxsus ifadəsi kimi diqqəti çəkir. Ona görə də şair dua, Allaha yalvarış səciyyəsi daşıyan şeiri “Tanrım, payın çox olsun” adlandırmışdır. Sosial dərdlərin ürfani görüşlərlə həmahəng səsleşməsi bu şeirin səciyyəvi cəhətlərindən biri kimi xarakterizə oluna bilər.

Tənqidçi Vaqif Yusifli Sumqayıt ədəbi mühitində fəaliyyət göstərən Əşrəf Veysəllinin, Məmməd İlqarın, İbrahim İlyaslının, Sabir

Ön söz

Sarvanın və digər şairlərin ənənəvi formalarda qələmə aldıkları şeirləri yüksək qiymətləndirərək Rafiq Odayın yaradıcılığında xalq şeiri üslubunun yerini ayrıca qeyd edərək yazır: "Rafiq Odayın şeirləri bizim aşıq poeziyamızın, xalq şeirinin ən yaxşı ənənələri üzərində köklənir. Bu gün hamı qoşma, gəraylı yazır, amma əsl qoşma, gəraylı və heca şeirlərinin mükəmməl nümunələri çox az yaranır. Rafiq Oday istər öz fərdi dünyasının hiss və həyəcanlarını, istərsə də böyük dünyanın, yaşadığımız mühitin hadisə və olaylarını ifadə etməklə, Azərbaycan şeirinin bu gözəl şəkillərinə üz tutur".

Professor V.Yusiflinin bu elmi qənaəti Rafiq Oday poeziyasının xalqı forma və şəkillərinin araşdırılması istiqamətində əhəmiyyətli olduğu kimi, bu şeirlərin məzmununun da bir neçə yönümdən təhlilini aparmaq zərurətini ortaya qoyur. Bu baxımdan onun gəraylılarını xüsusi qeyd etməyi məqsədəuyğun hesab edirik. Çünki R.Odayın əxlaqi-fəlsəfi düşüncələrinin ürfani mahiyyəti onun gəraylı janrında yazdığı şeirlərdə daha çox özünün poetik təcəssümünü tapır. Təsəvvüf məzmunlu poeziya örnəklərinin əksəriyyətində olduğu kimi Rafiq Odayın bir sıra gəraylılarında da haqq yolçusunun

Ön söz

mənəvi iztirabları, yaradılışın sirlərini dərk etmək cəhdi, Tanrı sevgisi müxtəlif bədii deyimlər, fəlsəfi suallar vasitəsi ilə ifadə olunur. Silsilə təkrir və epitetlər, təşbeh və mübaliğələr onun ürfani düşüncələrini əlvan poetik çalarlarla zənginləşdirib emosional ruhu daha da gücləndirir:

*Bəşər yalan, bəndə yalan,
Səndə yalan, mən də yalan.
Axı məni məndən alan,
Məni məndən edən kimdi?!*

*Hər nəşənsə, donun bəlli,
Nə olacaq sonun – bəlli.
Divan bəlli, qanun bəlli,
Haqqa sarı gedən kimdi?!*

Bu cür suallar vasitəsi ilə onu narahat edən bəşəri cavab axtarmaq, haqq yolçusunun iç aləmini işıqlandırmaq onun təsəvvüf şeirlərinin əsas ideya-məzmun xüsusiyyətlərini təşkil edir. Şairin "Var" rədifli gəraylısını örnək gətirən professor Vaqif Yusifli yazır ki, "Yunis İmrəyə xitabən yazılan bu gəraylıda ürfan poeziyasından gələn küləklər əsir və arzulayaq ki,

Ön söz

Rafiq Oday bu yoldan – Yunis İmrə yolundan dönməsin”.

Diqqət etsək, doğurdan da R.Odayın bir sıra gəraylıları ilə Yunis İmrənin poeziyası arasında məzmun yaxınlığını və ruh oxşarlığını müşahidə etmək olar. Nümunə üçün Yunis İmrənin “Bir gör məni eşq neylədi” şeirindən bir bəndə diqqət yetirək:

*Çırpınıram yana-yana,
Eşq boyadı məni qana.
Nə aqiləm, nə divana,
Gəl gör məni eşq neylədi?!*

R.Oday “Var” rədifi gəraylısında yazır:

*Yön çevirib dağa-daşa,
Bulaq oldu gözüm – daşan,
Nə gözümdə ağdan nişan,
Nə gözümün qarası var.*

Yaxud Yunis İmrənin “İçəri” adlı şeirinə nəzər salsaq, Rafiq Odayın bu böyük mütəfəkkirdən yaradıcılıqla bəhrələndiyini aydın görmək olar:

Ön söz

*Məni məndən sorma məndə deyiləm,
Əksimdir boş gəzir, dondan içəri.*

*Sənin eşqin məni məndən alıbdı,
Şirin dərdi bu dərməndən içəri.*

Belə misalların sayını artırmağa da bilərik. Məqsədimiz Yunis İmrə poeziyası ilə R.Odayın şeirləri arasında müqayisə aparıb, onları səciyələndirmək deyil, bu müqayisələrlə R.Odayın təsəvvüf poeziyasının klassik ənənələrə kökləndiyini, sufi ideyaların bir sıra elementlərini özündə daşdığını və davam etdirdiyini göstərməkdir.

Rafiq Oday həyatın ən xırda real görüntülərini özünün duyub düşündüyü kimi ifadə etməyi bacarır. Buna görədir ki, onun şeirlərinin əksəriyyətinin poetik məzmununda fəlsəfi-estetik ideallar aparıcı mövqedə dayanır. O, həyatın gərdirşinə, yaradılışın sirrinə, ən başlıcası isə insan fitrətinə filosof gözü ilə baxır və poetik qənaətlərini mənalandırarkən oxucu da özündən asılı olmayaraq bu axara düşür:

*Ötürüb səksəni, doxsanı adam,
Hələ də varlığı yox sanır adam.*

Ön söz

*Ha söylə, bu yolun yox sonu, adam,
Düşməz etdiyini o başa, bilməz.*

Və yaxud:

*Lənət daş atana düşür,
Daş bizə neyləyib axı?!*

Xalq hikməti, sadə və etibarlı deyim, dərin məna tutumu Rafiq Odayın şeirlərinin ayrılmaz cəhətləridir. Onun "Yaşayaq", "Qayıtmaz", "Kim sevər ki", "Yəqin", "A dərdim" kimi gəraylı və qoşmalarında bu cəhətlər küll halında özünü göstərir. Məhəbbətin şirinliyi, hicran iztirabları, sevən qəlbin kövrək döyüntüləri necə hər kəsin özünəməxsus incə hissləridirsə, bu hisslərin ifadəsi də Rafiq Odayın bədii təqdimində o cür incə və zərif deyimlərlə ifadə olunur:

*Bu qarıya yoxmu bir çəm,
Ay insafsız – birim, bircəm.
Qısil mənə olaq bir çəm, -
Təkim, beləcə yaşayaq.*

Bu bənddə təzadlar, ritorik xitablar, söz və ifadələr elə sənətkarlıqla yerli yerində işlənmişdir ki, əlavə şərhə ehtiyac duyulmur.

Ön söz

Qeyd etdiyimiz kimi, Rafiq Oday klassik poeziya ənənələrinə mükəmməl tellərlə bağlı bir şairdir. Onun son illərdə qələmə aldığı qəzəllər həm poetik məzmunu, həm də sənətkarlıq xüsusiyyətləri ilə maraq doğurur. Bu qəzəllərdə də R.Oday özünün poetik məramına sadıq qalaraq sosial problemləri, mənəvi-əxlaqi məsələləri, Qarabağ ağrısını ön plana çəkir. "Genosiddən", "Məndə gəzmə", "Qarabağ" və digər qəzəllərində poetik vasitə və ünsürlərdən istifadə edərək onların məkrli niyyətlərini ifşa edir:

*Alışırsa əgər nəfsin qızıl alma sevdasıyla,
Buyur onda Qaf dağına dırman,
onu məndə gəzmə.*

"Qarabağ" qəzəlində də müəllif bu füsunkar gözəlliklər məskəninə ülvi məhəbbətini təsəvvüf simvolikası vasitəsilə tərənnüm etmişdir:

*Bütün Türkü - əcəmin yaradılış nöqtəsidir,
Bizə Kan, həm də Məkan,
əvvəli-axır Qarabağ.*

Ön söz

İstər sosial-siyasi, istərsə də məhəbbət mövzusunda yazdığı qəzəllərdə R.Oday digər şeirlərində olduğu kimi, poetik mətləbi mənalandırarkən bəsit ifadələrdən, deyilmiş sözlərdən qaçır, duyduqlarını özünəməxsusluğun və səmimiyyətin işığında ifadə etməyə çalışır.

Şairin xalqımızın Ümummilli lideri Heydər Əliyevə və onun layiqli davamçısı İlham Əliyevə həsr etdiyi şeirlərdə gələcəyimizə sonsuz inam, milli qürur hissi poetik misra və bəndlərdə ifadə olunur. Bu şeirlərdə xalqımızın böyük oğullarına sonsuz məhəbbətin bariz ifadəsini görürük. Onun "Sən ulu öndərisən bu xalqın, bu millətin" və "Ali Baş Komandanım" şeirləri yalnız bir fərdin, sənətkarın hissələrini deyil, xalqımızın tükənməz sevgisini əks etdirir:

*Bu dövlətin qırılmaz təməlində yaşarsan,
Ən müqəddəs, ən ülvi əməlində yaşarsan,
Vətən sevdalıları cəm elində - yaşarsan,
Xalq görür bəhrəsini çəkdiyən hər zəhmətin,
Sən ulu öndərisən bu xalqın, bu millətin.*

*Ən böyük əmanətin İlham Əliyev bizə,
Bir də müqəddəs Vətən - doğma ocaq, ev bizə.*

Ön söz

*Onunçün o, qatır ki, gecəsini gündüzə,
Heç zaman laxlamasın özülü bu qüdrətin,
Sən ulu öndərisən bu xalqın, bu millətin.*

“Sən ulu öndərisən bu xalqın, bu millətin” şeirindən örnək gətirdiyimiz bu bəndlər xalqımızın böyük oğlu Heydər Əliyevin əzəmət və qüdrətini, onun parlaq dühasını tutarlı və inandırıcı boyalarla ifadə edir.

İctimai-siyasi lirikanın gözəl nümunələrindən olan bu şeirdə müəllif gələcəyə sonsuz inamını silsilə anaforalar, rəngarəng inversiya və epitetlər vasitəsilə poetikləşdirərək, soydaşlarımızı zülmə, zillətə qarşı ayıq-sayıq olmağa, Qarabağ uğrunda mübarizəni qələbə ilə başa vurmağa səsləyir:

*And içirik günəşin sübh doğan çağına,
And içirik qan ilə boyanan torpağına.
And içirik üçrəngli müqəddəs bayrağına,
Kökünü kəsəcəyik hər zülmün, hər zillətin,
Sən ulu öndərisən bu xalqın, bu millətin.*

Eyni ideyanı, milli müstəqillik duyğularını R.Oday “Ali Baş Komandanım” şeirində də yüksək ilham və poetik bir pafosla tərənnüm

Ön söz

edir. Qələbə əzmi, milli qürur hissi, səmimi duyğuların, yaxın və uzaq keçmişimizin bədii ifadəsi şeirin poetik məzmununu müəyyənləşdirir. Şairin özünəməxsus deyim tərzii poetik mətnin emosional və bədii çalarlarla zənginləşdirərək lirik-siyasi ovqatı daha da gücləndirir:

*Azərbaycan güvənir müzəffər ordusuna,
Qoymaz yağlı önündə bu xalqı ordu, sına.
İstər tufanda yoxla, yağışda, qarda sına,
Bir nərə çək dəniztək aşib-daşsın meydanım.
Ali Baş Komandanım!*

Beşlik şəklində qələmə alınmış şeirin bütün bəndlərinin sonunda işlənən təkrir – müraciət – “Ali Baş Komandanım” ifadəsi oxucu qəlbində böyük ruh yüksəkliyi doğurur.

Erməni təcavüzkarları tərəfindən torpaqlarımızın işğalı, Qarabağ müharibəsi, milli müstəqillik uğrunda mübarizə, özünüdərke çağırış və sair mövzular son iyirmi beş ilin sosial-siyasi və tarixi-mədəni mənzərələrini əks etdirən başlıca amillərdir. Rafiq Odayın şeirlərində qeyd olunan problemlərin poetik inikasını görmək olar. Onun şeirlərində yurd

Ön söz

yanğısı, azadlıq idealları, lirik "mən"ın daxili göynərtiləri, xalqını, vətəninini düşünən insanın mənəvi iztirabları əks olunur:

*Ağıllara gəlməyən
Başlara gəldi bu gün.
Dostlar qara geyindi,
Düşmənlər güldü bu gün.
Elim matəm keçirir
25 ildi bu gün,
Bu yolun hər addımı
Qadadan-qandan keçib,
Xalqın müstəqilliyi
20 yanvardan keçib.*

*Yağılar əlbir olub,
Qırğına fərman verdi.
Düşündü ki, bu xalqa
Ölümçül dərman verdi.
Ancaq bu dərş bizlərə
Azad, özgür, müstəqil
Bir Azərbaycan verdi.
Neçə ərən oğullar
Bu yolda candan keçib.
Xalqın müstəqilliyi
20 yanvardan keçib.*

Ön söz

R.Odayın poeziyası mövzucu zəngin və çoxşaxəlidir. Onun təbiət gözəllikləri, vətən sevgisi, ülvî məhəbbətin tərənnümü və sair mövzularda orijinal şeirləri vardır. Şair nədən yazırsa yazsın, insanı, onun iç duyğularını ön plana çəkir. Bu baxımdan Rafiq Odayın şeirləri insan mənəviyyatının poetik təsvirinin zənginliyi ilə səciyyələnir.

“Qərib ruhların nəğməsi” kitabını oxuyandan sonra qədərbilən oxucuların da bu qənaətə gələcəklərinə inanıram. Çünki Rafiq Oday yaradıcılığı boyu ədəbi axtarışdadır. Bu axtarışların son ucu isə oxucunun ürəyinə ünvanlanır.

Avtandil AĞBABA,
*filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent,
respublikanın Əməkdar jurnalisti*

Qərib ruhların nəğməsi

Azərbaycan deyiləndə...

Rafiq Oday

VƏTƏN - GÖRƏN GÖZ BİZƏ, VƏTƏN - NƏFƏSDİR BİZƏ

I

Sən zülmət gecələrin bir ümid çıraqısan,
Sən elin ağsaqqalı, sən yurdun dayağısan,
Sən hürriyyət sədası, azadlıq sorağısan,
Hər qarışda izin var, bu izi silmək çətin,
Sən ulu öndərisən bu xalqın, bu millətin.

Vətənin hər daşını sevginlə naxışladın,
Bu yurda kəc baxanın yolunu yoxuşladın,
Sən qalan ömrünü də xalqına bağışladın,
Əbədiyyət rəmzi var kökündə bu ülfətin,
Sən ulu öndərisən bu xalqın, bu millətin.

Əshabi-kəhf timsallı neçə pirlər burada,
Hər qayanda qorunur neçə sirlər burada,
Sənə yön çevirdilər "91-lər" burada,
Bir daha bəlli oldu xalqına sədaqətin,
Sən ulu öndərisən bu xalqın, bu millətin.

Qərib ruhların nəğməsi

Sən haqqa arxa durdun, əsarətə yox dedin,
Acın dərini bilməz heç bir zaman tox, dedin,
Oyan, ey ulu millət, qaranlıqdan çıx dedin,
Aydınlıq nuru qonsun üzünə məmləkətin,
Sən ulu öndərisən bu xalqın, bu millətin.

Bu dövlətin qırılmaz təməlində yaşarsan,
Ən müqəddəs, ən ülvi əməlində yaşarsan,
Vətən sevdalıları cəm elində - yaşarsan,
Xalq görür bəhrəsini çəkdiyən hər zəhmətin,
Sən ulu öndərisən bu xalqın, bu millətin.

Sənə xalq məhəbbəti sonsuz – dərinədən dərin,
Yüksəliş müjdəlidə hər açılan səhərin,
Daha yolu rəvandı aşılmaz zirvələrin,
Bütün dünya çevirib yurduma öz diqqətin,
Sən ulu öndərisən bu xalqın, bu millətin.

Ən böyük əmanətin İlham Əliyev bizə,
Bir də müqəddəs Vərən – doğma ocaq, ev bizə.
Onunçün o, qatır ki, gecəsini gündüzə,
Heç zaman laxlamasın özülü bu qüdrətin,
Sən ulu öndərisən bu xalqın, bu millətin.

Rafiq Oday

Azərbaycan – Türkiyə qardaşlıq nümunəsi,
Bütün cahan bir ola boğa bilməz bu səsi,
Hələ qarşımızdadır Qarabağ təntənəsi,
Ürəyində gömərək düşmənin bəd niyyətin,
Sən ulu öndərisən bu xalqın, bu millətin.

And içirik günəşin sübh doğan çağına,
And içirik qan ilə boyanan torpağına,
And içirik üçrəngli müqəddəs bayrağına,
Kökünü kəsəcəyik hər zülmün, hər zillətin,
Sən ulu öndərisən bu xalqın, bu millətin.

II

Bəlkə də dünyanın yüz yaşı vardı, -
İnsanın tamahı ilk daşı yardı.
Dimdiyin dörd səmtə dən daşıyardı,
Səni dənliyindən etdilər, Vətən!

Sanki bir-birinə oxşardı hamı,
Oğuzdu, Qorquddu, Avşardı hamı,
Qoynunda şad-xürrəm yaşardı hamı,
Səni şənliyindən etdilər, Vətən!

Xoş arzu-niyyətdə təməldin onda,
İnsanlar halal süd əməndi onda,

Qərib ruhların nəğməsi

Məchul bir riyazi əməldin onda,
Səni tənliyindən etdilər, Vətən!

Tarıya ən yaxın bəndə sən idin,
Cismdə sən idin, təndə sən idin,
Özündə özündün, səndə sən idin,
Səni sənliyindən etdilər, Vətən!

Yağını öyrədən it, nə dəlidi,
Nə gicdi - minillik fitnə-felidi.
Şuşa sənin üçün Çənlibel idi,
Səni çənliyindən etdilər, Vətən!

III

Bir kimsə gördünmü halına yanan?
Özün öz dərdini oxşa, yan, Vətən.
Ay adı özünü yandırıb-yaxan,
Ay dərdi özünə oxşayan Vətən!

Di gəl, bu hikməti indi tam anla, -
Dörd səmtə çəkilən araba yurdum!
Düşmənin məkrini gördük zamanla,
Namərd əlləriylə xaraba yurdum!

IV

Bu vətən mülkünü viran qoydular,
Atası giryandı, anası ağlar.
Çayında, gölündə bayquş ulayır,
Ördəyi perikdi, sonası ağlar.

Könül qapıları dərdə açılar,
Göyə bülənd olar ağrı-acılar.
Ağılsız gədələr ağılı qaçırar,
Gəlinlər əlində hənası ağlar.
Gün aya calanar, ötən il mələr,
Eldən ayrı düşən bütün il mələr.
Ölər naşı əldə bitən ilmələr,
Ərişi, arğacı, hanası ağlar.

Didərgin halına, köçkün halına,
Acıyan tapılmaz üç gün halına.
Biçarə millətin miskin halına,
Tapılsa bir nəfər yanası – ağlar.

Hanı o ağlar göz – kor ola bilsin,
Çəksin el cəfasın – yorula bilsin.
Bu çirkab çətin ki, durula bilsin, -
Ələyi, xəlbiri, cunası ağlar!

Qərib ruhların nəğməsi

V

Bir bölük dərdi dərdim,
Dərdim bölük-bölükdü.
Dədim bir məlhəm qoyum,
Gördüm bölük-bölükdü.

Bu dərdin qan adımı?
Toxundun qanadımı?
Üstünə qanadımı
Sərdim, bölük-bölükdü.

Seçmədi sərdə fəndim,
Keçmədi dərdə fəndim,
Bu nasıl dərd, əfəndim? -
Sordum, bölük-bölükdü.

Gəl yaşayaq bir ömür,
Dərvişsayaq bir ömür.
Mən başayaq bir ömür,
Sürdüm, bölük-bölükdü.

Bu bazar, açıq bazar,
Özündən ha çıx – bazar...
Ərənlər məzar-məzar,
Yurdum bölük-bölükdü.

VI

Səninləyəm, Türk oğlu,
Ruhunu oyaq saxla,
Bu yerdən keçən zaman
Bir anlıq ayaq saxla.
Silahını əldə tut,
Patrondaşı saz eylə,
Yanında daraq saxla.
Bu dərdləri sözbəsöz,
Misra-misra yazmağa
Yanında varaq saxla.
Mürəkkəbi heç zaman
Qurumasın qələmin,
Bir sonluğu olmalı
Bu yasın, bu ələmin!

Sonsuz fitnə-fəsaddan,
Bəd niyyətdən danışaq.
Başımıza açılan
Müsibətdən danışaq.
Bəndlər birmi, beşmidir,
Hansı bənddən danışaq?!
Ki, səsimiz dünyanı
Yuxusundan oyatsın,

Qərib ruhların nəğməsi

İnsanların qəlbində
Bu vəhşi quldurlara,
Bu allahsız kəslərə,
Nifrət hissi boy atsin.

Gör neylədi bir ovuc
Qaçaq-quldur erməni?!
Xeyirə üz bozardan,
Şərə - quldur erməni!
Dünyanın tüpürdüyü,
Tapdaq yoldur erməni.
Siz də keçin tüpürün
Sifətinə nakəsin.
Addımları bərk vurun,
Yerlər-göylər titrəsin.

O, dostluğa yaramır,
Harda gördün uzaq dur.
O, şərəfdən kənardır,
O, mənlikdən uzaqdır.
Dünyanın qarşısında,
Diz çöküb gecə-gündüz,
Zarın-zarın ağlayır –
Desinlər ki, yazıqdır.

Rafiq Oday

Bu yazıqlıq oyunu,
Bu məzlumluq pərdəsi.
Yırtılır yavaş-yavaş.
Hayların ittək ipi,
Dartılır yavaş-yavaş.

Bulaq kimi qaynayıb,
Sellənib axmaq gərək.
İldırım-tək gavurun
Başında çaxmaq gərək!
Gələcək nəsillərin
Gözlərinin içinə
Alnıaçıq, üzüağ,
Yalan-palandan uzaq,
Şax durub baxmaq gərək.
Yoxsa gələn nəsillər
Bağışlamaz bizləri.
Silinər babaların
Yer üzündən izləri.

Artır saatbasaat
Ordumuzun qüdrəti.
Heç kim saxlaya bilməz
Azğın, yağı düşməne
Aşib-daşan nifrəti.

Qərib ruhların nəğməsi

Qaynayır igidlərin
Damarında qeyrəti.
Bütün dünya anlasın
Artıq bu həqiqəti:
Ali Baş Komandanın
Bir əmri bəsdir bizə.
Vətən – görən göz bizə,
Vətən nəfəsdir bizə.
Bircə həmlə yetər ki,
Düşmən payimal olsun.
Diz çöksün qarşımızda,
Dili bağlı mal olsun.
Haydı, qandal vurulsun,
Düşmənin qollarına.
Eşq olsun sabahımın
Zəfərini yazacaq
Vətən oğullarına,
Vətən oğullarına!!!

VII

Bu yolun taleyilə
Ötən barışa bilmir.
Bir yanıqlı ney kimi
Tütən barışa bilmir.
Ondan üz çevirənlə

Rafiq Oday

Vətən barışa bilmir.
Nakəslə, naxələflə
Sən də barışma, könül.

Qoşun-qoşun düzülən
Bu qədər dərd bizimdi.
Qurşun-qurşun üzülən
Bu qədər mərd bizimdi.
İçində dərd gəzdirən
Bu qədər fərd bizimdi.
Sağaltmaz bu dərdləri
Bayatı, qoşma, könül.

Bu ümid qalasının
Açarı məndə deyil.
Kim salıb məni görən
Bir belə bəndə deyir.
Tanrısına ağ olan
İmanlı bəndə deyil,
İmansızdan kənar gəz,
Dinsizdən haşa, könül.
Sıxmaqdan bir kar aşmaz
Gözünün qorasını.
Sən özün tapmalısən
Dərdinin çarasını.

Qərib ruhların nəğməsi

Lənətləmək gərəkdir
Ağını, qarasını.
İlan elə ilandı
Gördün bas daşa, könül.

Qarabağ əldə deyil,
Turanın söhbəti var.
O xanəsi əzəldən
Viranın söhbəti var.
Cəm olmağa nə var ki,
Bir anın söhbəti var.
Bənddir bir haya ellər,
Bənddir bir marşa, könül.

Daha yetər, qardaşım,
Savalanda yatdığıın.
Dədə-baba yurdundan
Qovulanda yatdığıın.
İllərdi döyülməyən
Davulunda yatdığıın.
Dur, atına süvar ol,
Qılıncı qurşa, könül.

XIII

Yönün haradı cəngavər?
Sənə ehtiyac, dön gəl, var.
Yolumuzda bir əngəl var,
Dağ-daş kimi, qaya kimi.

Tapdandı izim, cığırım,
Perikdi ahum, sığırım,
Kimi köməyə çağırım,
De, səndən savayı, kimi?

Tez atları yəhərləyin,
Boz atları yəhərləyin,
Mənfur yağı zəhərlədi
Torpaqdan havaya kimi.

Köz adlı ömür yaşadım,
Söz adlı ömür yaşadım,
Təzadlı ömür yaşadım,
Xeyirdən ta vaya kimi.

Hələ fürsət var, məşq elə,
Bu meydan - buyur gəşt elə.
Tanrım mənə güzəşt elə
Müqəddəs davaya kimi.

Qərib ruhların nəğməsi

IX

Bütün türk dünyasının gözü dikilib sana,
Türk dünyası bir yana, Azərbaycan bir yana,
Yüz milyonluq millətə Azərbaycan bir ana,
O mənim görən gözüm, o mənim cismim, canım,
Ali Baş Komandanım!

Şəhərlər kəndə dayaq, kəndlər şəhərə arxa,
Ay gecəyə nur çilər, günəş səhərə arxa,
Şükür, yenə su gəldi bir vaxt su gələn arxa,
Azadlıq naxışıyla zinətlənir hər anım,
Ali Baş Komandanım!

Yacuc-Macuc «yan»ların – boyuna qibtəsi var,
Min illik Dədə Qorqud boyuna qibtəsi var,
Vətən, millət sevdalı soyuna qibtəsi var,
İnam, güvənc yerimsən – bunu mən necə danım,
Ali Baş Komandanım!

Neçə yüz milyonların çörəyi səndən keçir,
Cahanın qan paylayan ürəyi səndən keçir,
İlləri aydan soruş, ayları gündən keçir,
Gör hansı kürsülərdən təriflənir ad-sanım,
Ali Baş komandanım!

Rafiq Oday

Heydər baba naxşı var yurdun hər qarışında,
Dünya baş əymiş ona siyasət yarışında,
Bir çözümlü olmalı sülhün də, barışın da,
BMT-yə, ATƏT-ə nəşə qaynamır qanım,
Ali Baş Komandanım!

Bizə dostu düşməndən 20 Yanvar seç dedi,
Şovinst ocağında neçə «yan» var – seç dedi.
Önündə bir körpü var – bu körpüdən keç dedi,
Qoy yazılsın tarixə haqq sədalı ünvanım,
Ali Baş Komandanım!

Xocalı faciəsi tarixin dərsi bizə,
Neçə tale çarxının fırlandı tərsi bizə,
Bizi ərzə tanıtdı, tanıtdı ərzi bizə,
Bircə anda yetişdi dada Şahi-Mərdanım,
Ali Baş Komandanım!

İyirmi faiz torpağım yağıda qala bilməz,
Çala, çapa, talaya, dağıda – qala bilməz,
Bundan artıq millətim ağıda qala bilməz,
Gülsün artıq çöhrələr, sevinsin dörd bir yanım,
Ali Baş Komandanım!

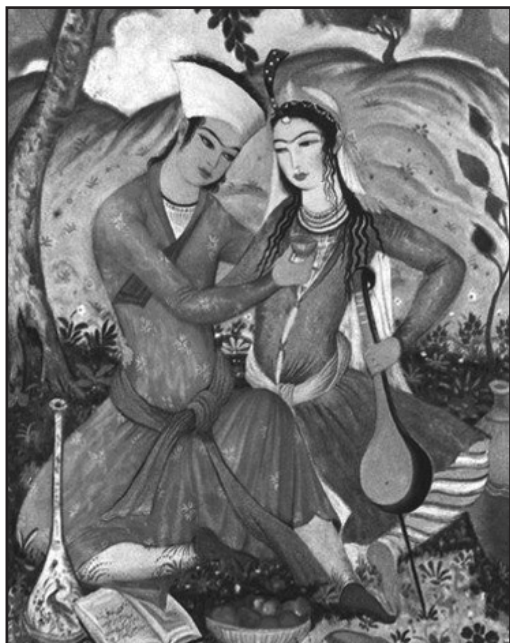
Qərib ruhların nəğməsi

Vətənə layiq oğul, Sizə sadıq əsgərik,
Haqqa qılinc çalanın qollarını bükərik,
Yurdun hər kədərinə, sevincinə biz şərik,
Vətən qürur mənbəyim, Vətən şərəfim, şanımlı,
Ali Baş Komandanım!

Azərbaycan güvənir müzəffər ordusuna,
Qoymaz yağlı önündə bu xalqı ordu, sına,
İstər tufanda yoxla, yağışda, qarda sına,
Bir nərə çək, dəniztək aşılıb-daşsın meydanım,
Ali Baş Komandanım!

Ulu öndər eşqinə qılınıcı qından çıxar,
Gündə min dona girən iblisi dondan çıxar,
Qanı qanla yuyarlar, bu xalqı qandan çıxar,
Ucalsın haqq bayrağım, zəfərlə doğsun danım,
Ali Baş Komandanım!

Rafiq Oday

Qəzəllər Rübailər

Qərib ruhların nəğməsi

VƏTƏN AĞLAR

Köçdü yenə yurdundan oba, el – vətən ağlar,
Bir səhv eləsək, səhvimizə, bil, vətən ağlar.

Gördükcə vətən mülkünü viran, aman allah,
Sızlar ürəyimdə nə ki var tel – vətən ağlar.

Minlərlə şəhid övladının ruhu önündə,
Göz yaşı olar dalğa-dalğa sel – vətən ağlar.

Gördükmü səmər bir belə ATƏT səfərindən,
Böylə calanar bir-birinə il, vətən ağlar.

Gər cihadə yox, ağlamağa qalxsə oğullar,
Bil, onda olar ağı deyən dil, vətən ağlar.

Bəsdir, Oday, at sızlamağın daşını sən də,
Gözündə donan yaşları tez sil, vətən ağlar.

GENOSİDDƏN

Dəm vur, Karapet, sən yenə saxta genosiddən,
Adətdi, salar hay-həşir axta, genosiddən.

Əsla bu kötü vərdişini sən yerə qoyma,
Bir gör nə qədər yal düşür baxta genosiddən.

Əyləşmədiyin qaldımı bir kimsə qucağı? –
Gördüm ki, olub qan belə laxta genosiddən.

Andın keçi andı, uzağı qırx günə bağlı,
Səbrinmi çatar bir belə vaxta genosiddən?!

Ömrün ki sənin yaz nədi, bahar nədi bilməz,
Çünki bürüyüb ruhunu saxta genosiddən.

Dad eylər əlindən o «böyük qardaş»ın artıq,
Onçün keçirib ağzına noxta genosiddən.

Salma özünü bir belə zülmə, abır eylə,
Bir dər nəfəsin, bir otur, toxta genosiddən.

Getdi qürurun da, o şərəfsiz şərəfin də,
Mənliklə vüqar, var ilə yox da genosiddən.

Tərif dedi Oday da sənin «şən»inə bunca,
Qaldırdı səni gör necə «taxt»a genosiddən.

Qərib ruhların nəğməsi

MƏNDƏ GƏZMƏ

Sənin adın dərdi, bəlli, dərmanını məndə gəzmə,
Kənar dolan, ölüm adlı fərmanını məndə gəzmə.

Ər manları, nər manları yetişdirən torpağam mən,
Hər man olan kişidirmi? - Hər manını məndə gəzmə.

Gör haçandı dənliyini doldurmusan zəhr ilə sən,
O zəhəri boşaltmağa xırmanını məndə gəzmə.

Alışırsa əgər nəfsin qızıl alma sevdasıyla,
Buyur onda Qaf dağına dırman, onu məndə gəzmə.

Düz yüz ildi, çanağında nahaq qanlar daşıyırsan,
Mən Vətənə deyikliyəm, qurbanını məndə gəzmə.

Mən Ramillər, Mübarizlər bəsləyirəm sinəm üstə,
Vartan adlı, Petros adlı "çurban"ını məndə gəzmə.

Əbədiyyət Günəşiyəm - Odum bəlli, Ayım bəlli,
Sənsə zülmət beşiyisən, qürb anını məndə gəzmə.

QARABAĞ

Bu gün əldən verilib ləli-cəvahir Qarabağ,
Batini bizdə qalıb, yağıda zahir Qarabağ.

Hopubdu ruhumuza, cismimizə, canımıza,
Eyləyir qanımızla dövri-təzahür Qarabağ.

Yüz belə zəncir ola, buxov ola, kündə ola,
Sarsılmaz zərrə qədər ruhu azad, hürri Qarabağ.

Bakıdan Məkkəyəcən körpü qurar ruhlarımız,
Orda "Məscidül-həram", burda "Təzəpir" Qarabağ.

Bütün Türkü-əcəmin yaradılış nöqtəsidir,
Bizə Kan, həm də Məkan, əvvəlü-axir Qarabağ.

Qərib ruhların nəğməsi

KƏLBƏCƏR

*İstedadlı qələm dostum,
Kəlbəcər nisgilli Namiq Dəlidağlıya*

İyirmi ildir gözlərindən axıdır qan Kəlbəcər, -
(İki ili mən azaltdım, sən öylə san, Kəlbəcər.)

Cüyürləri perik düşən, maralları ürküşən,
Ay xanəsi viran olan, könlü talan Kəlbəcər.

Ər oğullar kök altında – çıxmağa imkan gəzir,
İmkanı olanlar, fəqət, baxırlar yan, Kəlbəcər.

Qaf dağından əlini üz, Savalana qıyya çək,
De ki, igid, vaxt yetişdi, oyan, oyan! - Kəlbəcər.

De ki, nə tez, unuttun bəs Qorqud verən öyüdü:
Torpaq qeyrət, torpaq ismət, şərəf və şan, Kəlbəcər.

Qoy qan tutsun gözümüzü - qan gölünə dönüşsün,
Ki, qovuşsun ayrı düşən Kanla Məkan, Kəlbəcər.

Yerlərdən əl üzüldükcə, göylər çatar imdada,
"O"ndan bizə əmanətdi RUH ilə CAN, Kəlbəcər.

RUHla CANa, təpər istə yaradandan hər gecə,
Bəlkə bir gün müjdə ilə sökülə dan, Kəlbəcər.

Qoymaz qala qiyamətə Dəlidağlı qisası, -
Oday onda mələdəcək gör neçə "yan", Kəlbəcər.

Rafiq Oday

ƏHSƏN, SƏNİ VAR OL ***Sumqayıt şəhərinin 60 illiyinə***

Çatdın bu gün altmış yaşa, əhsən, səni var ol,
Var ol səni, hər an yaşa, əhsən, səni var ol.

Qurmaq həvəsiylə buraya üz tutan hər kəs,
Bir anda dönür qardaşa, əhsən, səni var ol.

Gülzara dönüb səhrələr insanın əliylə,
Zinət vurulub hər daşa, əhsən, səni var ol.

Gəlməz bu gözəl hüsnünə nöqsan, gecə-gündüz
Leysan ələmə, qar daşa, əhsən, səni var ol.

Yüksək tutulubsan ulu öndər nəzərində,
Hər dəm yazılıb yaddaşa, əhsən, səni var ol.

Min illərə imza atacaq bir inamım var,
Mavi Xəzərimlə qoşa, əhsən, səni var ol.

Bir nazlı gözəltək, Oday, ilham pərin oldu,
De şövq ilə sən birbaşa əhsən, səni var ol.

Qərib ruhların nəğməsi

OLMAZ

Bir gün belə sənsizliyə, Ruhum, tabım olmaz,
İnnən belə bir ayrı sitəmkar tapım, olmaz!

Haqqa və mürüvvət deyilən ülvi məkana,
Girməkçün, inan, sevgidən özgə qapım olmaz.

İman işiği yollarıma nur ələməkdə,
Bu nurda durum öz yolumu mən sapım, olmaz.

Qəlblərdə barış saxlamağın fürsəti varkən,
Nifrət və ədavət toxumu mən səpim olmaz.

Ülfətdi, məhəbbətdi, inan, ali vəzifəm,
Bundan uca, bundan ötə bir mənşəbim olmaz.

Oday belə bir düstura qail ola bilməz –
Bu işmi ki, sən sevmə, amma mən sevim – olmaz!

Rafiq Oday

ELƏ QOVDUM

Əymə başını sən kədərə, yar, elə qovdum,
Gəlməz bu könül gülşəninə sar, elə qovdum.

Hicran bizi ağlatmaq üçün gəldi də, amma,
Oldu özü aləmlər içrə xar, elə qovdum.

Çox söylədim, aşiqləri üzmə – bu günahdır,
Əl çək bu əməldən, bir utan, ar elə – qovdum.

Yaydı bütün ərşə xəbəri göydə mələklər,
Yəqin ki, sənin də xəbərin var, elə qovdum.

Düşməz ki, ələ bir belə imkan daha, yavrum,
Sən də sağına, həm soluna car elə – qovdum.

Gəldin, Odayın dünyasına nur ələdin sən,
Olmaz ta ona cümlə-cahan dar, elə qovdum.

Qərib ruhların nəğməsi

HİCRAN MƏNƏ QALDI

Getdi yenə vüsal dəmi, hicran mənə qaldı,
Tərk etdi könül həmdəmi, hicran mənə qaldı.

Sanki yönünü tərsə salıb öz mayakından,
Dəryada üzən bir gəmi, hicran mənə qaldı.

Aləmlər içrə bir o idi zəndi-gümanım,
Güldürdü mənə aləmi, hicran mənə qaldı.

Heç bilməz idim bir belə sədd var aramızda,
Həm həmdəmi, həm də əmi, hicran mənə qaldı.

Eşqin əgər ortağ dili varsa bu cahanda,
Anla məni, ey əcəmi, hicran mənə qaldı.

Ruhum, bu bəşər içrə mənə düşdü ələmin
Həm hasili, həm də cəmi, hicran mənə qaldı.

Oday, nə qədər həsrət olar bir ömür içrə,
Dəvət eləyər qəm-qəmi, hicran mənə qaldı.

Rafiq Oday

DƏYİŞMƏZ

Haqqa yol alan səmtini hər yanə dəyişməz,
Eylər özünü şamına pərvanə, dəyişməz.

Dinlik nədi bilməz vətəni darda olanlar,
Cumar kişitək meydana mərdanə, dəyişməz.

Ərlər – nə sına, nə əyilər düşmən önündə,
Bağrın başını eyləyələr şanə, dəyişməz.

Günəş nurudur dövr eləyən damarımızda,
Oddan törəyən qanını hər qanə dəyişməz.

Bu çərxi-fələk tərsinə dövrən eləməkdə,
Yoxsa arada bir belə fərq, anə dəyişməz.

Azmi dəyişən xislətini min kərə gündə,
Fəxr eylə, Oday, əsla ki, Fərqanə dəyişməz!

Qərib ruhların nəğməsi

QILA BİLMİR

İnsan var hələ çox şeyin dərkin qıla bilmir,
Aludə olur, sonra da tərkin qıla bilmir.

Üzü yumuşaq olmağın bir anlamı yoxmuş,
Oldusa, daha heç nəyin bərkin qıla bilmir.

Mən haqq ozanı – eşqi-təcəlla məqamında,
Sevda havalı, eşq dolu sər kin qıla bilmir.

Aşıqdə gözəllik hələ də batinə bağlı,
Zahir nə ola, eşq onu çirkin qıla bilmir.

İman işığı qəlbinə yol tapmasa, əsla,
Beş vaxt namazın, olsa da hər kim, qıla bilmir.

Rafiq Odayam, heç kimə yox zəndi-gümanım,
Təkcə sənə, Tanrım, çatır ərkim, qıla bilmir.

Rafiq Oday

ÇIXMAZ

Köksün ha çalxalana, qanadına qan çıxmaz,
Hər şeyin öz adı var, qan adına qan çıxmaz.

Ürəyin daş nədi ki, qayaya tən gəlmədədi,
İstəyir milyon kərə qanadın a, qan çıxmaz.

Ömründə qan tökmədən dönən var qan çanağına,
Hər nahaq qan tökənin, qan, adına qan çıxmaz.

Çox da al rəngə bələr bizi sübhün qəlpələri,
Kimsə qoy aldanmasın, dan adına qan çıxmaz.

Bir vaxtlar fəda olsun yolunda canım dediyim,
Bilmərrə anla ki, ta can adına qan çıxmaz.

Odayı qıyma-qıyma doğrasan da, dərk elə ki,
Ruh yoxsa, cismi ha soy, inadına qan çıxmaz...

Qərib ruhların nəğməsi

TAPAMMIRAM

Min ildi yol gəlirəm, izimi tapammıram,
Əyriilər at belində, düzümü tapammıram.

Qılıncdan kəsərlidi deyirdi - söz, - babalar,
Nədən mən o kəsərli sözümü tapammıram?!

Deyirdim gözüm kimi qoruyaram mən səni,
Səni qoyaq bir yana, gözümü tapammıram.

Bir-birinin üstündə gör nə qədər ələk var,
Bu ələklər altından üzümü tapammıram.

Kimə üz tuturamsa - dilində "döz" kəlməsi,
Mənə döz deyənlərdə dözüümü tapammıram.

Mən də dərdirin əlindən dağa pənah apardım,
Qan içində titrəyən dizimi tapammıram.

Həm mürsidəm, həm mürid,
həm dərvişəm, həm seyyid,
Rafiq Oday mənəmmi? - Özümü tapammıram.

Rafiq Oday

QALSA

Türkük əzəli və əbədi biz - ada qalsa,
Deyər belə millət yox imiş, gər yada qalsa.

Hər an yetişər dadına əqlilə zəkası,
Tənha gəmitək bir qocaman dəryada qalsa.

Vardır və daim var olacaq, cümlə-cahanda
Aləm viran olsa, kiçik bir ada qalsa.

Bundan belə ta ağlamasın türkün anası,
Ondan çox hanı dad eləyən, fəryada qalsa.

İmdad deyəni əsla ki, o, darda buraxmaz,
Hər kəsdən əzəl çatdırar özün dada, qalsa.

Oday ölümün gözlərinə dik baxar hər dəm,
Uymaz nə quru şöhrətə, nə bir ada, qalasa...

Qərib ruhların nəğməsi

GƏLSƏK

Ramiz Qusarçaylıya

Ötsə yenə şıltaq havalar, bir yaya gəlsək,
Dost haylasa, biz də yığışıb bu haya gəlsək.

Bizdə belədir dosta məhəbbət ta əzəldən,
Gərəkdi səni dost dediyin dost saya, gəlsək.

Dost mehrinə, dost sehrinə möhtacdı könüllər,
Az, ya ki çoxuq - varmı bir hacət saya, gəlsək?

Enək düzünə, dərəsinə, dağına qalxaq, -
Kimdir ki, qoyan zəhməti getsin zaya, gəlsək.

Bir qoşma deyək sərt qayaya Məmməd Arazdan,
Bir kəlmə ilə təzimə dura qaya, gəlsək.

Oday, di tez ol Ramizə bir ismaric eylə,
Nolar yığışıb bir gecə Qusarçaya gəlsək?!

Rafiq Oday

ÖZGƏ

De, kim dolanar başına pərvanədən özgə?
Eşqin əsiri mən kimi divanədən özgə?

Şövq ilə gələn günlərimə gün toxudum mən,
Amma ki, nə qaldı mənə qəm-xanədən özgə.

Eşq xəstəsiyəm, dərdimə bir çarə bulunmaz,
Karvan düzülə, xeyri nə bir tanədən özgə.

Səntək gözəlin hicrini çəkmək mənə qismət,
Bir böylə qüruru duyuram ta nədən özgə.

Sönməz – Odayın odasına od düşüb – əsla,
Milyonu gələ camla, teli şanədən özgə.

Qərib ruhların nəğməsi

RÜBAILƏR

Son ümid də budağından üzüldü,
Həsrət yaşı gözlərimdən süzüldü.
Çıxıb getdi, arxasına baxmadan,
Elə bil ki, heç yoxmuşam yüz ildi.

Gözlərinin həsrət adlı yaşı mən,
Bu sevgidə sən çoxbilmiş, naşı mən.
Əzrumun gədiyinə varmada,-
Necə töküm ətəyimdən daşı mən?!

Bu sinəmin dağ əridən ahı yüz,
Son pənahım, gəl sinəmdən ahı üz.
Məni edib qara sevda əsiri,
Gör haçandı o maralgöz, ahu üz.

Bu sinəmin çalın-çarpaz dağı min,
Dərəsi min, təpəsi min, dağı min.
Hər an mərdə arxa durun, insanlar,
Mərd tənhadı, fürsət gəzən yağı min.

Rafiq Oday

Dünya gidi, ömür fani, yol kəsə,
Arxa zülmət, ön müəmma, sol kəsə.
Çənlibel var, Koroğlu var, Qırat var,
Gədə-güdə kimdi gəlib yol kəsə?!

Bir əl hökmrandı yüz əlin üstə,
Kimsə cəza almaz düz əlin üstə.
Ağaclar payızda bulud gözüylə
Diz çöküb ağlayar xəzəlin üstə.

Ağullanmaz görməyincə baş daşı,
Oğulsansa, bu zamanda baş daşı.
Atıb getdin, səndən qalan bir-iki
Xatirədir sevgimizə başdaşı.

Yüz yaşardıq, puç olmasa ümidlər,
Naşı əllə uçulmasa ümidlər.
Çox arzular, çox istəklər puç oldu,
Puç olmasın heç olmasa ümidlər.

Ümidləri puç elədi bu payız,
Yüz gümanı heç elədi bu payız.

Qərib ruhların nəğməsi

Min zülümlə bir araya gəlmişdik,
Fikirləri haçaladı bu payız.

Qəm-kədərin bir adı da ələmdi,
Ələm tutan qollarımız qələmdi.
Qürrələnmə-bağ belə, bostan belə,
Yaşadığın ömrün özü sələmdi.

İllər bizi qanadında aparır,
Eşq adında, qan adında aparır.
Ruhumuzu sonsuzluğa uçurur,
Cismimizi can adında aparır.

Dərvişmisal öz odama sığındım,
Öz suyuma, öz oduma sığındım.
Ömrüm boyu axtarmadım gözəllik,
Mərd-mərdanə öz adıma sığındım.

Sən getmisən gözüm yaşı sel olub,
Yer-göy susub, ağrı deyən dil olub.
Günüm, ayım bir-birinə qarışıb,
Sənsiz ötən hər anım bir il olub.

**Bir bölük dərddi dərdim,
Dərdim bölük-bölükdü**

Qərib ruhların nəğməsi

ƏLİNDƏ

Başımız qovğada, qalda,
Yaxamız namərd əlində.
Talanır cümlə varımız,
Yoxumuz namərd əlində.

Boşalan yer zorla dolur,
Düzü-dünya gorla dolu.
Yatağımız qorla dolu,
Yuxumuz namərd əlində.

Yerlər qılinc, göylər qalxan,
Qan ağlayır düşüb - qalxan.
Sinəmizi deşib qalxan,
Ahımız namərd əlində.

Ha bu qədər zəncir gəmir,
Qanqal dəmir, zəncir dəmir.
«Yazı»ımızdan yox səs-səmir,
«Oxu»muz namərd əlində.

Sökülür yurdun hasarı,
Qurd oğlu qurdun hasarı.
Tuşlanan yurduma sarı,
Oxumuz namərd əlində.

Rafiq Oday

Gördük qalxıb enənləri,
Gördük ötən dünənləri.
Bada verdik dinənləri,
Çoxumuz namərd əlində.

OLUNCA

Ömür-gün vədədən keçir,
Qorxudan, hədədən keçir,
Bütün güc mədədən keçir, -
Dışın tamahı olunca.

Bağ-bağçam xəzəl görünür,
Xəzəl nə gözəl görünür.
Dağ olmaq əfzəl görünür,
Yetimin ahı olunca.

Dağ ol, duman-sisin olum,
Yaxşın olum, pisin olum.
Yurdun dilənçisi olum,
Qürbətin şahı olunca...

YAMAN TƏLƏSDİLƏR DOSTLAR

Dönəndən qəm aşığına,
Gözlərimin yaşı xına.
Yön aldım gün işığına,
Yolumu kəsdilər dostlar.

Min cürə cəmlə etdilər,
Birləşib, cəmlə etdilər,
Sağımdan həmlə etdilər,
Solumu kəsdilər dostlar.

Atımdan yerə saldılar,
Sonra dövrəyə aldılar,
Dizimə balta çaldılar,
Qolumu kəsdilər dostlar.

Bir getmişdim, beş qayıtdım,
Quzğunlara leş qayıtdım,
Bu dəfə də boş qayıtdım,
Dolumu kəsdilər dostlar.

Sinəmdə dağ basdırmağa,
Çolaq-axsaq basdırmağa,
Məni sağ-sağ basdırmağa,
Yaman tələsdilər dostlar.

**ÇANAQQALA ZƏFƏRİNİN
100 İLLİYİNƏ**

Azadlığı başa tac
Seçənlərin püsküdü,
Vətənə namus andı
İçənlərin püsküdü,
Bu andla şirin candan
Keçənlərin püsküdü, -
Əbədiyyət yoluna
Çıxanların səfəri,
Çanaqqala zəfəri!

Gözümüzün qan adlı
Səli, suyu qurudu.
Bu qan aydan arıdı,
Bu qan sudan durudu.
Türkün qurtuluş himni,
Varolma düsturudu.
Odur bizə bəxş edən
Al şəfəqli səhəri,
Çanaqqala zəfəri!

Qərib ruhların nəğməsi

Bir ağac ki, kökünü
Qurutmaq mümkün deyil.
Buna təşəbbüsləri
Unutmaq mümkün deyil,
180 milyon yarpaq
Qürurla: "Türküm" deyir.
Bitib tükənərmə heç
40 budağın bəhəri? –
Çanaqqala zəfəri!

Qorxu bizdən uzaqdı,
İraqdı hürkü, Tanrım.
Neylər sonsuz səmaya,
Bir ovuc bürkü, Tanrım,
Türk – Tanrının əsgəri,
Qorusun Türkü Tanrım.
Göyün yerə müjdəsi,
Yerin göyə xəbəri, -
Çanaqqala zəfəri!

GEDİM

Qoşulub qərib durnaya,
Qərib-qərib köçüm gedir.
İlahi, bir yol aç mənə,
Bu yerlərdən köçüm gedim.

Qərib durna, qərib ağı,
Darıxanda məni çağır.
Göndər bir piyalə ağı,
Şərbət kimi içim gedim.

Yaranışdan beləyəmmi,
Azadammi, köləyəmmi?!
Zəncir kəsir biləyimi,
Dizlərimdən gücüm gedir.

Aldanıb ağılıma gəlim,
Qoşulub ilğıma gəlim.
Yolumdan saxlama, gəlim,
Qoy sakitcə keçim gedim.

Kəc baxılsa yurd daşına,
El dağlar, yurd daşınar.
Bu dünyanın yaddaşına
Əbədilik köçüm, gedim.

Qərib ruhların nəğməsi

YAŞAYAQ

Ver, dünya, yükün çoxunu,
Çəkim, beləcə yaşayaq.
Ürəyimə qəm toxumu
Əkim, beləcə yaşayaq.

Özgə dərd arama nolar?!
Yaraşır harama, nolar?!
Toxunma yarama, nolar?! -
Həkim, beləcə yaşayaq.

Bu qarıya yoxmu bir çəm,
Ay insafsız – birim, bircəm.
Qısıl mənə olaq bir cəm, -
Təkim, beləcə yaşayaq.

Qəzəl desin, şeir desin,
Şər desin, ya xeyir desin.
Boş ver, qoy nə deyir – desin,
Hər kim, beləcə yaşayaq.

Ərkini geyib əyninə,
Alma lap məni əyninə.
Barı eylə ürəyinə
Təhkim, beləcə yaşayaq.

YƏQİN

Haray yox, bir titrək havaram sənsiz,
Çatmaram arzuma – ha varam – sənsiz.
Fərqi nə, ya yoxam, ya varam sənsiz,
Silinməz bu qəlbin yarası yəqin.

Səhv etsəm, el-aləm yamanlar məni,
Tərk etməz qəlbimə damanlar məni.
Alar ağuşuna dumanlar məni,
Bilmərəm dünyanın harası yəqin.

Əyilməz – bu yurdun nər manı varsa,
Tanrının haqq adlı fərmanı varsa.
Bir dərdin minbir də dərmanı varsa,
Tapılar bunun da çarası yəqin.

Boş qalmış ələyin yiyəsi mənəm,
Oxlanmış kürəyin yiyəsi mənəm.
Bu sınıq ürəyin yiyəsi mənəm,
Parası gümandı, parası yəqin.

Doğmadan yan qaçıb yada varalı,
Yurdumun hasarı yaman daralır.
Bir ömür yaşaram – ağılı, qaralı,
Ağrı müəmmadı, qarası – yəqin!

Qərib ruhların nəğməsi

GƏLDİ

Bu örkən uzun örkəndi,
Durum dolanım bu kəndi.
Gözümün yaşı tükəndi,
Yerindən qara qan gəldi.

Göylərdən bir ulduz axdı,
Gördüm ki, yolum uzaqdı.
Təzə yurd saldıgım vaxtı,
Bu karvan haradan gəldi.

Yön alım dedim haraya,
Yön alım gedim haraya.
Ağ ağa qənim, qaraya
Nə gəldi qaradan gəldi.

Bu sayaq yaşayammadım,
Başayaq yaşayammadım.
Mən oyaq yaşayammadım,
Hər dərd də rüyadan gəldi.

Salma dedim çəp yerinə,
Biçdiyini səp yerinə.
Bu səhər də sübh yerinə,
Ömrümə qara dan gəldi.

Rafiq Oday

Bir qəti hökm aradım,
Bu ömrü nakam aradım.
Bir özgə məkan aradım,
Dadıma yaradan gəldi.

GÖTÜRMÜR

Əsmə hər bir yarpaq üstə,
Bu ağac balta götürmür.
Yük olanı torpaq üstə,
Torpağın altı götürmür.

Nə sızlarsan, viran könlüm,
Öz içinə varan könlüm.
Dərdə könül verən könlüm
Başqa ovqatı götürmür.

Bıçaq kürəyə yol tapır,
Haram – çörəyə yol tapır.
Çat hər ürəyə yol tapır,
Ürək hər çatı götürmür.

Ölümü almam eynimə,
Əgər batmasa beynimə,
Dar ağacı, çox öyünmə,
Bu boğaz çatı götürmür.

YAŞADIM

Düz əlli il ömür adlı,
Kürkün içində yaşadım.
Apaydın səma altında,
Bürkü içində yaşadım.

Xəbər yollayın Orxana,
Dünya özü bir zorxana.
Göz açandan nə qorxu, nə
Hürkü içində yaşadım.

Ümidi üzdüm yaşadım,
Canımdan bezdim yaşadım,
Yaşadım, düzdü, yaşadım,
Sürgün içində yaşadım.

Nə kimsəyə ərk eyelədim,
Nə kimsəni görk eyelədim,
Mənlüyimi börk eyelədim,
Börkün içində yaşadım.

Yada tutdum neçə il yön,
Ümid çıxdı puça min yol.
Heç deməzsən neçə milyon,
Türkün içində yaşadım.

Rafiq Oday

Dost-doğma bildim müşkülü,
Sevdim-oxşadım püşkümü.
Ömür deyilən beş günü,
Bir gün içində yaşadım.

QAYITMAZ

Dərd məndən elə bezib ki,
Bir də üstümə qayıtmaz.
Durum bir boylanım baxım,
Birdən üstümə qayıtmaz.

Şahım gözlər qiyaməti,
Ahım gözlər qiyaməti,
Ruhum göylər əmanəti,
Yerdə üstümə qayıtmaz.

Hanı ötən o kef-damaq,
Niyə mən səni sevdim, ah...
Can çıxdımı – örtün dümağ
Pərdə üstümə – qayıtmaz.

HAQQ DEYƏN HAQQA QOVUŞAR

Hərə bir nəzərlə baxır,
Yoldan ötən hər dəliyə.
Çox da mənə bənd olmayın,
Mən də bu təhər dəliyəm.

Hər talenin öz nərdi var,
Gözlərim göyə nərdivan.
Gecənin gecə dərdi var,
Açıldı səhər – dəliyəm.

Bilən olmaz nə gündəyəm,
«Harda»yam, «nə üçün»dəyəm.
Milyon dəli içindəyəm, -
Mən də bir nəfər dəliyəm.

Bir qaysağam qan adında,
Qoparın da, qanadın da.
Mələklərin qanadında,
Eylərəm səfər – dəliyəm.

Başdı – yüz qada sovuşar,
Ya tutar, ya da sovuşar.
Haqq deyən haqqa qovuşar, -
Geymişəm kəfən dəliyəm.

AXTARMAYIN MƏNİ

Mən dənizdə üzən ada,
Ada üzməz - düz - amma da...
Baş açılmaz müəmmada,
Sirdə axtarmayın məni.

Dərdi-səri təb anmışam,
Dərdə tabı - təbanmışam,
Mən xeyirə tapınmışam,
Şərdə axtarmayın məni.

Heç əlliyə yetmişəm ki?! -
Tükənmişəm, bitmişəm ki...
Elə küsüb getmişəm ki,
Bir də axtarmayın məni.

Qan deyiləm, çanağışam,
Qan deyirəm, qan - ağışam,
Daha göylər qonağışam,
Yerdə axtarmayın məni.

RUHUM MƏNİ TƏRK EDİR

Bu həyata bir iynənin,
Ulduzundan keçib gəldim.
Xəlbirinin, ələyinin
Dar gözündən keçib gəldim.
Bu dünyanın görünməyən
Bir üzündən keçib gəldim.
Gedənləri gələnlərə
Tanrı özü görk edir.
Bir "Sarıtel" havası çal,
Ruhum məni tərk edir.

Beşcə günün qonağıydım,
Gəldim, yola sal gedim.
Dörd ağladım, bircə kərə
Güldüm, yola sal gedim.
Bu dünya nə olan şeydi? -
Bildim, yola sal gedim.
Bundan artıq nə ürəyim,
Nə də beynim dərk edir.
Bir "Sarıtel" havası çal,
Ruhum məni tərk edir.

Boğazıma dirənibdi
Can, ağlaya bilmirəm.

Rafiq Oday

Gözlərimi qan tutubdu,
Qan ağlaya bilmirəm.
Bu hikməti bircə kərə
Qan, ağlaya bilmirəm.
Sifətimdə şırımlanıb
Puçur-puçur tər gedir.
Bir "Sarıtel" havası çal,
Ruhum məni tərkdir.

Gah mələklər arasında,
Gah ibislər köçündə.
Qərib-qərib şərqi dedim
Qərib kəslər köçündə.
Yol gedirəm yoxluqlara
Qərib hisslər köçündə, -
Bu göyün yeddinci qatı,
Bu da yerin təkidir.
Bir "Sarıtel" havası çal,
Ruhum məni tərkdir.

Dünya özü bir oyundu
Oyunbazlar içində.
Utanmalı nə qalıb ki,
Utanmazlar içində.
Qanmaq özü bir dərd imiş
Bu qanmazlar içində, -

Qərib ruhların nəğməsi

Hər gələn bir hava çalır,
Hər gələn bir ərk edir.
Bir "Sarıtel" havası çal,
Ruhum məni tərk edir.

ÖLDÜ «SONA BÜLBÜLLƏR»

Özünə yağı deyən,
Bir sinə dağı deyən,
Dərdinə ağı deyən,
Dildi «Sona bülbüllər».

Tüm sirlərə çəm olan,
Həm olmayan, həm olan,
Bir yumruqda cəm olan,
Eldi «Sona bülbüllər».

Ümid yeri ydi sanki,
Zəfər şəri ydi sanki,
Tanrı sirri ydi sanki,
Soldu «Sona bülbüllər».

Axdı gözün qarası,
Hanı ağı-qarası?!
Kanla Məkan arası
Yoldu «Sona bülbüllər».

Rafiq Oday

Könlündə dağlar qalan,
Göz yaşı çağlar qalan,
Sonası ağlar qalan,
Göldü «Sona bülbüllər».

Dünya kiçik nöqtədir,
İnsan ona müqtədir.
Merac eylədi Qədir,
Öldü «Sona bülbüllər».

GƏLİR

Zülmətləri yarıb gəldim,
Zəncirləri qırıb gəldim.
Öz içimə varıb gəldim,
İçinizə varın, gəlin.

Bu köçünüz keçən izdi,
Göz yaşında köçün üzdü.
Bu köç sizin köçünüzdü,
Köçünüzə varın gəlin.

Sinəm uyuyur dağında,
Sol dərdi var hər sağın da.
Yayın cırhacır çağında,
Üstümüzə boran gəlir.

Qərib ruhların nəğməsi

Sahibi var bu mizanın,
Onun rizasın qazanın.
Haqqın yolunu azanın,
Harayına «Quran» gəlir.

A DƏRDİM

Sən mənim kimsəyə söyləmədiyim,
Pünhan saxladığım sirrim, a dərdim.
Doğmadan qaçanda, yaddan qaçanda,
Son ümid, son pənah yerim, a dərdim.

Göydən yağış kimi ələn, sevinim,
Ömrümə, günümə bələn, sevinim,
Tək mənəm dərdini bilən... sevinim,
Hələ yazılmamış şerim, a dərdim.

Sən varsan – meydanda gəşt edə billəm,
Baxıb öz halıma qəşş edə billəm,
Ha ötüb-keçənə "keşkə" de... billəm,
Nazını çox çəkib sərim, a dərdim.

İçimdə mizantək qurulmusan sən,
Qanımda dövr edib, durulmusan sən,
Bəlli ki, mənə bərk vurulmusan sən,
Mənim ilham adlı pərim, a dərdim.

Rafiq Oday

Sənə gələn yollar kəc də nə? – gəlləm,
Dolarsan ruhuma, vəcdə nə gəlləm!!!
Gündə neçə kərə səcdənə gəlləm,
Müridim, mürşüdüm, pirim, a dərdim!

KİM SEVƏR Kİ

Mən haqqa aşiq biriyəm,
Haqqım yox susam, kiriyəm,
Açılmaz tanrı sirriyəm,
Məni özgə kim sevər ki...

Xəzan aldı ilk baharı,
Puç eylədi arzuları,
Saçımdakı dümağ qarı,
Dəni özgə kim sevər ki...

Yelə verdik son gümanı,
Baş çəkir qəlbə damanı.
Ruhlara çökən dumanı,
Çəni özgə kim sevər ki...

Bir «yox» var, bir də «bəli» var,
Çiynimdə bir dost əli var.
Yer üzündə bir dəli var –
Səni özgə kim sevər ki...

Qərib ruhların nəğməsi

GƏLSİN

Baş alıb getdim özümdən,
Özümə qaytaran gəlsin.
Nə yol var - əyridən keçir,
Düzümə qaytaran gəlsin.

Mən sizəm – sizdən qaçmışam,
Abıram – üzdən qaçmışam.
Taqətəm – dizdən qaçmışam,
Dizimə qaytaran gəlsin.

Qurd düşübsə, qar arımı?
Yudu-sərdi qar arımı.
Alıb səbri-qərarımı,
Dözümə qaytaran gəlsin.

Söz saymaram mən hər sözü,
Şirin sözü, zəhər sözü.
Üzə demişəm hər sözü,
Üzümə qaytaran gəlsin.

Rafiq Oday

TANRIM, PAYIN ÇOX OLSUN (Dua)

Bir az əzab ver mənə,
Bir az dərđini artır,
Dünya dolu namərddi,
Tanrım, mərdini artır,
Artır, başına dönüm!

Sevgi dərddən başlayır,
Dərd özü bir sevgidir.
Dərd qoymaz öz yolunu
Bir addım da səhv gedim.
Dərdim, sənə qonağam,
Bir az məni sev gedim,
Sev gedim, ömrüm-günüm!

Körpəcə uşaq kimi,
Dərdimizi oxşadıq.
O qədər oxşadıq ki,
Dərdimizə oxşadıq.
Tanrım, payın çox olsun,
Verdiyinə çox şadıq,
Çox şadıq, tanrım, sağ ol!

Qərib ruhların nəğməsi

Mənə qismət eləmə,
Qisası qiyamətə
Qurd ilə saxlamağı,
Bu dərd mənə tanışdı,
Bu dərdə ağlamağı
Tapşır iki əlimə,
İki dizimə tapşır.

Namərd əlinə keçən,
Yaxamı qaytarmağı,
Yağmalanan varımı,
Yoxumu qaytarmağı,
Öz sinəmə tuşlanan
Oxumu qaytarmağı,
Kişiliyə, qeyrətə,
Bir də dözümə tapşır.

Tanrım, son ricam budur,
Məni verdiyin dərdə,
Bir də sözümə tapşır.
Səndən özgə kimim var,
Məni özünə tapşır.

ÇAT GÖRÜM

Haqq danışan dilə, qardaş, nə divan?
Nədi Göygöl, nədi Göyçə, nədi Van?
Araz olub vüsalına nərdivan,
Oğulsansa, bircə addım at görüm.

Nə vecinə, kim alışa, kim yana,
Bir ah çəkdim az qaldı ki, sim yana,
Könül versən Mıkırtıça, Semyona,
Min il belə istəyinə çat görüm.

Bu dərd vaxtsız saqlarıma qar salar,
Söz var, desəm, ürəkləri qarsalar,
Araz axar damarımdan yarsalar,
Bu zülümlə Savalanda yat görüm.

Çətin bir də hicran bizdən gen düşə,
Könül gülə, arzulara gün düşə,
Gözləmə ki, ay dolana, gün düşə...
Çalış özün günü-günə qat görüm.

Qərib ruhların nəğməsi

ƏLİ BALTA TUTAN ÖZÜMÜZÜKSƏ

Bu quşlar təzədən nəğmə oxumaz,
Bu meşə təzədən çiçək qoxumaz,
Gül açmaz, qardaşım, bir də yuxumuz,
Əli balta tutan özümüzsüksə.

Göydən öz yolunu ay azar düşər,
Atılan qarmaqlar dayaza düşər,
Tumurcuq arzumuz ayaza düşər,
Əli balta tutan özümüzsüksə.

Tor görər gözümüz burundan uzaq,
Ürək şaxta udar, püskürər sazaq,
Xeyri yox, min deyək, milyon da yazaq,
Əli balta tutan özümüzsüksə.

Ünümüz sərhədə çatar dayanar,
Səbrimiz son həddə çatar dayanar,
Dağda yatan igid çətin oyanar,
Əli balta tutan özümüzsüksə.

OD AYDAN GƏLƏ

Nola, dərd-sərini bilən tapıla,
Kimin "bəxşiş"idi çilən, tapıla.
Gözünün yaşını silən tapıla, -
Bu bulud ömrünə, Oday, dan gələ.

Paklıqdan yoğrula könül məbədi,
Ziyarət edənlər deyə Kəbədi.
Zülmətdən qurtula ruhun əbədi,
Nuru günəş verə, od aydan gələ.

"Sürü"nü yığmağa gen dərən ola,
"Çoban"lar çomaqla gön dərən ola,
Qələbə müjdəsin göndərən ola, -
Bir zəfər şeri də Odaydan gələ.

Qərib ruhların nəğməsi

BÖYÜK

Bir nadana

Fərqi yox – xan ol, ya paşa,
Dərd varsa dərdlə tapışar.
Yaxandan bir əl yapışır,
Yapışar yaxandan böyük.

Dən varsa, bir dənlik də var,
Hər qəmdə bir şənlik də var.
Unutma bir mənlilik də var, -
Paşadan, yan xandan böyük.

Ümmanıq, ya heçik – hər nə,
Böyüyük, ya kiçik – hər nə.
Uzaqdan kiçik görünən,
Görünər yaxından böyük.

Xan Araz da, Kür də vətən,
Yaşayar hər sirdə vətən.
Bir ANAdır, bir də VƏTƏN,
Varından, yoxundan böyük!

Yetər, az dalımca daş at,
Kainatla sevgi yaşdı.
Qəlbində bir sevgi yaşat,
Tanrıya, qorxundan böyük!

QINAMASIN

Yenə gəldim qucağına,
Baxdım sönmüş ocağına,
Qoy gəlməsin acığına,
Dağlar məni qınamasın.

İldən-ilə boy atdığım,
Xoş duyğutək oyatdığım,
Xəyalımda qayıtdığım,
Çağlar məni qınamasın.

Adı adıma ad olan,
İndisə dönüb yad olan,
Sevgimizə şahid olan,
Bağlar məni qınamasın.

Nə qədər can var canımda,
Dolanar bu eşq qanımda,
Gecə-gündüz giryanim da,
Ağlar, məni qınamasın.

Getdi taqət, itdi dözüm,
Düyün düşdü dildə sözüm,
Şamaması düzüm-düzüm,
Tağlar məni qınamasın.

Qərib ruhların nəğməsi

GÖRDÜM

Bu ocağın istisinə çırpı isinməz,
Ha böyrünə, ha başına çırpın, isinməz.
Qüzeyindən, Güneyinə körpü isinməz,
Bağrım başı köz-köz olan ocaqdı, gördüm.

Alnımıza yazılanlar baxtdan gələndi,
Günahımız, savabımız haqdan gələndi.
Çox nahaqqın döngəsində haqq döngələndi,
Haqq oğluna haqq danışmaq yasaqdı, gördüm.

Məndən ötdü nə vecimə, deyə durmuşuq,
Arşın verib bir qarışa yiyə durmuşuq.
Qaçmaq özü igidliksə, niyə durmuşuq,
Qoçaqlığın bir adı da qaçaqdı, gördüm.

Vətən böyük, Vətən bölük vətəndaşıyla,
Vətəndaşa toy tutdular Vətən daşıyla.
Köçənlərin ürəyində Vətən daşınar,
Qalanların yeri küncdü, bucaqdı, gördüm.

HƏR ÜRƏKDƏ BİR TİTRƏYİŞ

Yenə gərdiş öz işində, yenə çak-çak daş yarır,
Hər yarılan daş parçası neçə-neçə baş yarır,
Aman Allah, bu nə işdi, bədən yarı, baş yarı,
Axtaranlar tapa bilmir ayağını, qolunu.

Hər ürəkdə bir titrəyiş, hər sinədə bir ah var,
Hər bir ahın arxasında günahsız bir günah var,
Günahları yumaq üçün Allaha bir pənah var,
Ulu tanrım, qarşındayam, qəbul eylə qulunu.

Sən gədədən qeyrət umma, nə kişidi, nə ərdi,
Gah eşşəyə palan olar, gah at üstə yəhərdi,
Yol azmışı öz yoluna salmaq özü hünərdi,
Amma azğın ömrü boyu tapa bilməz yolunu.

Bir yelkənsiz qayıq oldum, tufanlardan qəm əmən,
Sinəm oldu cadar-cadar, baş əymədim qəmə mən,
"Mən", "mən" yıxdı evimizi, barı bir yol demə "mən",
Yetər artıq tanı barı, həm sağını, solunu.

Bir yumruqla mümkün deyil sınısın kəran, onu bil,
Gördüm, susdum, fərqi yoxdur, lalam, karam,
onu bil,
Bu sözləri mən yazmasam, günahkaram, onu bil,
Səbir daşdı, seçən olmaz südəmərdən ulunu.

Qərib ruhların nəğməsi

NAXÇIVAN

Dədəm Qorqud özü verib ad sənə,
Zərdüşt babam bəxş eyləyib od sənə,
Min il qala bata bilməz yad sənə,
Ad qazandın Nəqşi-cahan, Nuhçıxan,
Naxçıvan.

İlanlıdağ buludlardan əl eylər,
Ümid körpün dost ellərə yol eylər,
Arpaçayın öz suyunu bol eylər,
Burda sevib Sarasını Xançoban,
Naxçıvan.

Bir gəzdinmi, qayt bir də dolan gəz,
Ordubadı ayaqları yalın gəz,
Buludlara ələk olub Ələngəz,
Şahtaxtında şahlarının taxtı var,
Naxçıvan.

Süfrəsində yeyilməyib yad aşı,
Müqəddəs yer qəbul etməz yad daşı,
Gəmiqaya tarixlərin yaddaşı,
Həm qədimdən, həm ulusan, həm cavan,
Naxçıvan.

Rafiq Oday

Sədərəkdir düşməninə göz dağı,
Kim ucaldar Cavid kimi söz dağı,
Milyonlara şəfa verir Duzdağı,
Səndə bütün ərzimizin naxşı var,
Naxçıvan.

GƏLSİN

Sən mənim halımdan tam anlamazsan,
Anlasan, bu qədər yamanlamazsan.
Aldınsa dünyadan kam, anlamazsan, -
Dünyanın ən dərqli ozanı gəlsin.

Qəm nədən can atır həp bizə doğru?
Bir də haçan gələr təb bizə doğru?
Yönümü çevirin Təbrizə doğru,
Çağırın qəbrimi qazanı, gəlsin.

Hələ də səngimir düşmən hədəsi,
Yalını bol edir yəqin "dədə"si.
Yetişdi haqq günü, hesab vədəsi, -
Haylayın Xan oğlu Qazanı, gəlsin.

Qərib ruhların nəğməsi

OLMAZ

Kim nə bilir içimdə nə, çölümdə nə,
Vay o gündən, içim susa, çölüm dinə.
İçim bəlli, nə olacaq çölüm, de, nə?
Min il qala içim dönüb çölüm olmaz.

Fərqi yoxdur, - nadan olsam, ulu olsam,
Haqqa qılinc çalanların qolu olsam.
Nə zamansa gödənimin qulu olsam -,
Onda mənim danışmağa dilim olmaz.

Bu dünyanın dörd üzünə dağılan biz,
Qəm içinə, dərd üzünə dağılan biz.
Çadırlarda, xösəklərdə doğulan biz,
Durum indi bu halımla gülüm, olmaz.

Səni haqqın dərgahına göy ötürməz,
Ha dizinə, ha başına döy, ötürməz.
Bu sitəmi yer götürməz, göy götürməz.
Namərd adam, bir bu qədər zülüm olmaz.

YAZIĞIN GƏLSİN

Çiyinini fil yükü altına vermə,
Qarışqa, özünə yazığın gəlsin.
Misqalla ölçülən öz yükün ilə,
Barış qal, özünə yazığın gəlsin.

Çox da ömrü boyu əkin əkməyən,
Həmişə sahibdi dolu təknəyə.
Olarsan özgənin yükün çəkməyə
Alışqan, özünə yazığın gəlsin.

Dönməmiş uğruna it ulyanlara,
Dinməzcə qoşul yat uyuyanlara.
Mənəmlik havasın at – milyonlara
Qarış qal, özünə yazığın gəlsin.

Özü bir oyundu, düzü, dünyanın,
Seyrəlir bərbəbir düzü dünyanın.
Edərlər başına düzü-dünyanı,
Darısqal, özünə yazığın gəlsin.

Qərib ruhların nəğməsi

BİLMƏZ

Ürək – arzuların qanadlarında,
Ömür – haçan çatdı bu yaşa, bilməz.
Hər zaman ürəyin istəyi ilə,
Ömrün gedişatı uyuşa bilməz.

Bu sel min illərdir dərəni oyur,
Uçurur hər bəndi, bərəni, oyur.
Özünə tən gələr hərənin boyu, -
Bu başdan nə düşər o başa, bilməz.

Önünə keçəni vurub aşırar,
Oturub aşırar, durub aşırar.
Min kərə bu daşla vurub başı yar, -
Bu daş nədən dəyər o başa, bilməz.

Ötürüb səksəni, doxsanı adam,
Hələ də varlığı yox sanır adam,
Ha söylə, bu yolun yox sonu, adam,
Düşməz etdiyini o başa, bilməz.

Vədə yetişdimi – can söküləcək,
Gəlimi, gedimi qan, söküləcək.
Yəqin ki, birazdan dan söküləcək,
Gecə haçan çatdı obaşa, bilməz.

Rafiq Oday

Bir yol tərəzi bil elin gözünü,
Yoxdan dağ eyləmə çölün düzünü.
Yuya bilməyirsə əlin üzünü, -
Hələ "b"-yə keçmə, o baş "a" bilməz.

KÜL ƏLƏDİK

"Oddan kül, küldən od" - deyib,
Bəyəm bunu da yad deyib?
Niyə hər zaman dad deyib,
Başımıza kül ələdik.

Xoş gəlmisən, ahım, buyur,
Gəl yandırım-yaxım, buyur.
Yada deyib - "Şahım, buyur!",
Doğmaları kölələdik.

Öyünsək də elimizlə,
Dil tapmadıq dilimizlə.
Həmişə öz əlimizlə,
Özümüzü güllələdik.

Qərib ruhların nəğməsi

NƏ UMASAN Kİ...

Sevincin görmüsən, qəmin görmüsən,
Artığın görmüsən, kəmin görmüsən,
Binədən nəydisə həmin görmüsən,
Ta belə dünyadan nə umasan ki?!

Düşən axşamları sənsiz olacaq,
Sənsiz açılacaq səhəri bir gün.
Sənin ünvanına köç eyləyəcək,
Dünyanın kədəri, qəhəri bir gün,
Ta belə dünyadan nə umasan ki?!

Ağılsız, qışda da bəşər içində,
Ağılla dolanan baş daşı neylər?
Di gəl ki, istəsə bəşər içində,
İnsanı canlı bir başdaşı eylər,
Ta belə dünyadan nə umasan ki?!

Elə hey sınıyar darda, çətində,
Bir təhri olmalı qəbahətin də.
Ruhunu saxlayar əsarətində,
Ta belə dünyadan nə umasan ki?!

Rafiq Oday

Bu gün var olanı, sabah heç eylər,
Qönçə arzuları vaxtsız puç eylər.
Vədəli, vədəsiz – hamı köç eylər,
Ta belə dünyadan nə umasan ki?!

II

Gələnlərin, gedənlərin havası bəlli,
Ağıllısı, divanəsi, yavasası bəlli.
Bir yalaqda iki itin davası bəlli,
İndi özü öz başına oyundu dünya.

Çox haqlının haqq işini saxta çıxardı,
Neçə-neçə nəfər kişini axta çıxardı.
Zalımları dəf-qavalla taxta çıxardı,
Məzlumların göz yaşında yuyundu dünya.

Çox vədəsiz tale çarxı burda dönürsə,
Vətən mülkü viran olmuş yurda dönürsə,
Qoyunların arasında qurda dönürsə,
Canavarlar arasında qoyundu dünya.

Qərib ruhların nəğməsi

QURAN DAN GÖZƏL

Tənhalıq ürəyə yara salandı,
Dəmir çırağ geydi, yar əsalandı.
Zülməti sevənlər yarasalandı, –
Könüldə min büsat quran dan gözəl.

Ruzi-bərəkəti düz əldən istə,
Zəhməti yan-yana düz, əldən istə.
Sınıq ürəkləri düzəldən istə,
Bir insan varmıdır qurandan gözəl?!

Yetər, atam oğlu, oyat yaddaşı,
Bir olsaq, neyləyər bizə yad daşı?
Nə dost gəz, çiyində nə də yad daşı, –
Dost tapmaq mümkünmü "Quran"dan gözəl.

NEYLƏYİB AXI

Yuvası pərən leyləyik,
Nə Məcnun, nə də Leyliyik.
Yenə qışdan gileyliyə, -
Qış bizə neyləyib axı.

Oyandıq daş yuxusundan,
Çıxdıq qara-qorxusundan,
Sən allah, düş yaxasından,
Yaş bizə neyləyib axı.

Dünya sirdi, sirdaş deyil,
Bizlə bağı-badaş deyil.
Ağaran saçdı, baş deyil, -
Baş bizə neyləyib axı.

Nə yük var kotana düşür,
Bəlkə kəl utana – düşür.
Lənət daş atana düşür, -
Daş bizə neyləyib axı.

Çoxu yad bəhsinə yanar,
Uyar öz nəfsinə yanar.
Quru əvəzinə yanan
Yaş bizə neyləyib axı.

DÜŞÜNCƏLƏR

Ürəyindən keçənləri,
Buraxma ağına gəlsin.
İnanmıram bu sərsəmlik
Bir axmaq ağına gəlsin.

Bir səfərlik birgə ol da,
Addımlayaq birgə yolda.
Heç olmasa bircə yol da,
Darıxmaq ağına gəlsin.

Bir ağrıdı, bir də mənəm,
Daha sevən kimsə olmaz.
Hamı ucuza daraşıb,
Baha sevən kimsə olmaz.

Ümid ölsə gələn yaza,
Cümlə-aləm batar yasa.
Hamı saxta tərif yazar
Şaha, sevən kimsə olmaz.

**ŞEYTAN YUVASIDI,
ŞƏR BEŞİYİDİ**

Ölüm buludu var dördbir yanında,
Sinənə çökməyə girəvə gəzir.
İstəyir taxtını qursun qanında,
İstəyir təpilsin hər evə, gəzir.

Qapı-pəncərəni bağlayın, aman,
İçəri girdisə – çətini beş gün.
Arada məsafə saxlayın, aman,
Bu iblis övladı, şər oğlu şərə,
Kiminsə biganə qalması müşkül.

Xoş günü ömründən didərgin salar,
Düşdüyün labrintdən çıxma bilməzsən.
Evinə davanı o hər gün salar,
Dost-tanış üzünə baxma bilməzsən.

Yalandı - əsəbi o, ram eyləyir,
Ovqata bir dinclik qatır – yalandı.
Gecələr yuxunu haram eyləyir,
Kim desə, çox rahat yatır – yalandı.

Nə sirsə, insanlar sevirlər görəndə,
Çəkdimmi, işləyər sərə - düşərsən.

Qərib ruhların nəğməsi

Amandı, üzünü çevir görəndə,
Durduğun yerdəcə şərə düşərsən.

Şeytan yuvasıdı, şər beşiyidi,
Min fitnə, min fəsad boy atar burdan.
İnsanın bədəni ev-eşiyidi,
Sənə səslənirən, ey xanım ana,
Sənə səslənirəm, bəy ata, burdan,
Qoymayın od düşə bu xanımana.
Desinlər yatmışdım, oyandım, ana,
Desinlər yatmışdım, oyandım, ata.
Daha deməsinlər, oy, yandım, ana,
Daha deməsinlər, oy, yandım, ata.

Lənət bu iblisi icad edənə,
Lənət bu şeytanı yayana, lənət.
Lənət de bir az da ucadan, nənə,
Ucadan təkrar et, ay ana, lənət.

İNSANLAR, QORUYAQ TƏBİƏTİ BİZ

*"Hərəmiz bir ağac əkək" təşəbbüsünə
qoşulanların MARŞI*

Həzindən həzindi, kövrəkdən kövrək,
Qışında qar istə, yazında çiçək,
Adi bəcəyin də nazını çəkək,
Hər şeydən baş sayaq bu ülfəti biz,
İnsanlar, qoruyaq təbiəti biz.

Yeraltı, yerüstü varı bizimki,
Min cürə bəhrəsi, barı bizimki,
Alması, heyvası, narı bizimki,
Daha da bol edək bu sərvəti biz,
İnsanlar, qoruyaq təbiəti biz.

Ürəyin atəşi, közüdü elə,
İnsanın zəhnidi, gözüdü elə,
Təbiət cənnətin özüdü elə,
Yaradaq, yaşadaq bu cənnəti biz,
İnsanlar, qoruyaq təbiəti biz.

Qayğı ver, yerinə can verəndi o,
Arzuya, murada yetirəndi o,
Daşda da gül-çiçək bitirəndi o,

Qərib ruhların nəğməsi

Ondan pay almışیق məhəbbəti biz,
İnsanlar, qoruyaq təbiəti biz.

Hər yarpaq bir udum nəfəsdə bizə,
Hər budaq ilhamdı, həvəsdə bizə,
Ağacsız bu dünya qəfəsdə bizə, -
Cəzə çəkək dünyaya həqiqəti biz,
İnsanlar, qoruyaq təbiəti biz.

Hərəyə bir ağac əkək, sevinək,
Sonra qayğısını çəkək, sevinək,
Gülsün üzümüzə çiçək, sevinək,
Qəlblərə köçürək hərarəti biz,
İnsanlar, qoruyaq təbiəti biz.

Bu gündən sabaha inam daşıyar,
Su çıxar, sevgilə, inan, daşı yar,
İnsan gözəlliklə gözəl yaşayar,
Dildə şüar edək bu hikməti biz,
İnsanlar, qoruyaq təbiəti biz.

Yüksəliş yoludur yolu Öndərin,
Bizlərik qanadı, qolu Öndərin,
Bizə əmanəti Ulu Öndərin,
Vətəndir - hifz edək əmanəti biz,
İnsanlar, qoruyaq təbiəti biz.

ARXA DAN GƏLİR

Dərdi dərd edəndə dərdə çevrilir,
Ürəkdə boy atır, sərdə çevrilir,
Dərd var, öndə durur – mərdə çevrilir,
Dərd var namərd kimi arxadan gəlir.

Haçandı bu çax-çax baş aparmayır,
Zirvənin gözünü yaş aparmayır,
Sel gəlib dərədən daş aparmayır,
Daşlar kövsək vurur, çarxa qan gəlir.

Qanqallar calanır yolumun üstə,
Tonqallar qalanır yolumun üstə,
Ümidim can verir qolumun üstə,
Mən candan oluram, xalxa can gəlir.

Tufandı, şimşəkdi, qasırgadı el,
Firon qulağında bir sırğadı el,
Buğdanın ətrinə yadırğardı el,
Bəs bu nə tamdı ki, arpadan gəlir.

Vaxtdı, qara ruhu odandan ayır,
Bəxtdə uduzanı, udandan ayır.
Buyur bu şəfəqi o dandan ayır,
Suya şəfəq düşür, arxa dan gəlir.

Qərib ruhların nəğməsi

HAYIF

Sənə bəslədiyim sonsuz hörmətə,
Verdiyim bu qədir-qiymətə hayif.
Yolunda çəkdiyim iztirablara,
Dözdüyüm min cürə möhnətə hayif.

Atardıq hər dərdi qoşa, qaldırıb,
İndi əl atırsan daşa, qaldırıb,
Səni ayaqlardan başa qaldırıb,
Vurduğum naxışa, zinətə hayif.

Deyirdim, gözümün nurusan... haşa,
Bulaqtək şəffafsən, durusan... haşa.
Ölərəm, soğulub qurusan... haşa, -
Hayif, bənzətdiyim cənnətə hayif.

Sinəmdə döyünən ürək kimi ydin,
Xoş arzu, müqəddəs dilək kimi ydin,
Gözümdə bir məsum mələk kimi ydin,
İndisə cin-şeytan, ifritə... hayif.

Düşmüşdü ən gözəl vaxta, gəlişin,
Məni qaldırmışdı taxta, gəlişin...
...Gizli planların, saxta gəlişin,
Çevirdi sevgimi nifrətə, hayif.

Rafiq Oday

Yersiz minnətinə qısıl, tək yaşa,
Pünhan niyyətinə qısıl, tək yaşa,
Gözünün yaşından asıl, tək yaşa, -
Könül ver nisgilə, xiffətə... hayıf.

DAHA

Sən gördüyün bacaların,
Tüstüsü çəkilib daha.
Od püskürən əllərimin,
İstisi çəkilib daha.

Arxların suyu yoxalıb,
Qazılan quyu çoxalıb.
Ürəyim yaman yuxalıb,
Bəstəsi çəkilib daha.

Nə istəyir dən bu teldən?
Çəkilməyir çən bu beldən.
Koroğlunun Çənlibeldən,
Dəstəsi çəkilib daha.

Qərib ruhların nəğməsi

KİMİ

Yenə gözüm buludlardan nəm aldı,
İstəyini həm almadı, həm aldı.
Ağrılarım ürəyimə cəm oldu,
Vay görmədim hələ belə vay kimi.

Dəli sevdam xəzan dərir, - bar deyil,
Bu sevgidə etirafım ar deyil.
Küllü-aləm daha mənə dar deyil,
Yığılıram öz içimə yay kimi.

Dərd yolçusu qəm atına süvarsa,
Selə dönər gözlərində su varsa.
Göz yaşıyla boz səhranı suvarsa,
Qəbul olar bu Tanrıdan pay kimi.

Hava deyil, «Göyçəgülü» havardı,
Bir ahımla Göyçə gölü qabardı.
Neçə-neçə qönçə gülü apardı,
Fələk, yenə saydığını say, kimi.

Adım adlar sırasından silgidə,
Mən baş oldum, yenə bu nəhs bölgüdə.
Kərəm, Məcnun, Fərhad qaldı kölgədə,
İndi tutum mən özümə tay kimi?!

NƏYİNDƏN BİLİNİR

Bu axşamın qəribliyi,
Nəyindən bilinir, yavrum?
Yanan şamın qəribliyi,
Nəyindən bilinir, yavrum?
Qatmaqarış bu cahanda,
Deyin, nə bilinir, yavrum?

Dərd tükənən deyil axı,
Arxa xain, qarşı yağlı.
Ürəklərin ağlamağı
Nəyindən bilinir, yavrum?
Qatmaqarış bu cahanda,
Deyin, nə bilinir, yavrum?

Hökm eyləsə zaman qəti,
Kim verər ki, zəmanəti.
Dostun dosta xəyanəti,
Nəyindən bilinir, yavrum?
Qatmaqarış bu cahanda,
Deyin, nə bilinir, yavrum?

İnsanların Fironluğu,
Həyatın fani sonluğu.
Ərşin, gürşün bir «O»nluğu,

Qərib ruhların nəğməsi

Nəyindən bilinir, yavrum?
Qatmaqarış bu cahanda,
Deyin, nə bilinir, yavrum?

Ürək küskün, ömür talan,
İntizarda - gedən, qalan.
Dünya - özü boyda yalan, -
Nəyindən bilinir, yavrum?!
Qatmaqarış bu cahanda,
Deyin, nə bilinir, yavrum?

Nə vaxt bitər bu qan-qada,
Daha haqq da çatmır dada.
Oday – od içində ada, -
Nəyindən bilinir, yavrum?!
Qatmaqarış bu cahanda,
Deyin, nə bilinir, yavrum?

MƏNƏ DOST DEYƏNLƏR

Sizi bir-bir vurdum dişimə daha,
Döyməyim qurtardı döşümə daha.
Bəlkə çıxıb gedim işimə daha,
Mənə dost deyənlər, dost dediklərim.

Bir əlim dərdimin başını qatıb,
Bir əlim başınız üstündə kölgə.
Siz deyin, hər şeyin daşını atıb,
Yalqızaq ömrünə başlayım bəlkə,
Mənə dost deyənlər, dost dediklərim.

Sizdən zərrə qədər umacağım yox,
Mən özgə dərdinə ağlayan gözəm.
Günahımı anadan belə doğuldum,
Günahımı ömrümü bağladım sözə, -
Mənə dost deyənlər, dost dediklərim.

Sandım qolum sizi, qanadım sizi,
Əbəsmiş bu qədər qınadım sizi.
Olub-olacaqlar boşdan yaranmır,
Beləcə var edib inadım sizi, -
Mənə dost deyənlər, dost dediklərim.

Qərib ruhların nəğməsi

Mənə dost deyənlər, dost dediklərim,
Hərə öz başını öz ağacının
Soxub oyuğuna gizlədir indi.
Bürüyüb aləmi gor oğruları,
Həmzətək gədələr Koroğluları
Qapılar dalında gözlədir indi.

Namərdə, əyriyə işıqlar yaşıl,
Haqqın, ədalətin işi düyündə.
Ağsaqqal sözünə dəxli yox yaşın,
Dəyişib ölçüsü kişiliyin də,
Mənə dost deyənlər, dost dediklərim.

Bir ovun dalınca yüz güdən hazır,
Bir qarın çörəyə yüz gödən hazır.
Xəbislik, rəzillik gözdən oxunur,
Buyurun, oxuyun güzgüdən hazır, -
Mənə dost deyənlər, dost dediklərim.

Qeybət boy göstərir yüz yerinizdən,
Əyri oturmayın düz yerinizdə.
Hərə öz yerini bilsə yaxşıdı.
Yığışın oturun öz yerinizdə, -
Mənə dost deyənlər, dost dediklərim.

TUTMUŞAM

Ömrüm-günüm ələk-vələk,
Könlüm bulud, gözüm ələk.
Qəm göyərdi çiçək-çiçək,-
Torpağı yaşa tutmuşam.

Pərən-pərən illərimnən,
Viran-viran ellərimnən.
Xəzan vurmuş güllərimnən,
Yönümü qışa tutmuşam.

Üstümə qəmlər yeridi,
Gör özgə kimlər yeridi.
Ürəyim şumlaq yeridi,-
Kotana, xışa tutmuşam.

İçim sızlar, çölüm sızlar,
İçimdəki ölüm sızlar.
Ölüm haqdır, "ölümsüzlər"
Əlindən "haşa" tutmuşam.

Çox da sözüm daşdan keçib,
Keçsə də iş-işdən keçib.
Harda ki, iş şeşdən keçib,-
Yekləri qoşa tutmuşam.

Qərib ruhların nəğməsi

Yaşasam da düz ömrümü,
Çox ömrümü, az ömrümü.
Öz əlimlə öz ömrümü,-
Beləcə daşa tutmuşam.

ÇIXIR

Dərd gələndə batman ilə,
Çıxanda misqalla çıxır.
Kimi həlsiz düşüb qalır,
Kimisi min halla çıxır.

Nəyi qalib əl tutanın,
Verdiyindən əl utanır.
Məsələyə əl atanın,
Cavabı misalla çıxır.

Az yoluma düz tirəni,
Göz səyriyir, üz dirəni.
Bu yoxuşa diz dirəni, -
Bir dolanbac yolla çıxır.

Uysan dostun həpəndinə,
Daş olarsan sapandına.
Yerin tərsi uvandına,
Düz on iki balla çıxır.

NAMƏRD OĞLU

Dərdli yanına getməyə
Lüzum varmı, namərd oğlu.
Bu dünyada yaşamağa
Üzün varmı, namərd oğlu.

Ha qurcalan öz içində,
Dərdlərinin üz içində,
Bir bu qədər söz içində,
Sözün varmı, namərd oğlu.

Duman olub sürünməyə,
Dağa-daşa bürünməyə,
Dizin-dizin sürünməyə,
Dizin varmı, namərd oğlu.

Ömür çapar yel atında,
Ay atında, il atında,
Qalaq-qalaq kül altında,
Közün varmı, namərd oğlu.

Qərib ruhların nəğməsi

OLMAYIB

Çevirib üzünü dan üzü məndən,
Aylarla bir çimir yuxum olmayıb.
Əlini biryolluq can üzüb məndən,
Bilib ki, kimsədən qorxum olmayıb.

Yenə işindədi şeytan barmağı,
Sizi aldatmasın boyun burmağı,
Sevmişəm kiməsə arxa durmağı,
Özümün heç zaman arxam olmayıb.

Qismət torbasında gəzib əllərim,
Tezcə də əlini üzüb əllərim,
Bahar buludutək gözüm sellənib,
Amma ki, bir sısqa arxım olmayıb.

Döydür yaddaşına, bax, dediyimi,
Sırğa et, qulağa tax dediyimi,
Kimsə eşitməyib yox dediyimi,
Kiminsə əlində yaxam olmayıb.

OYNAYIRDI

*Bir qolundakı qüsurə görə heç vaxt
oynamayan və ilk dəfə meydana çəkilərək
oynamağa məcbur edilən gözəl-göyçək bir
xanımın oynamağını müşahidə edərkən*

Elə bil duz yüküydü çiyində gəzdirirdi,
Bir iman, minbir güman beynində gəzdirirdi,
Sanki yad libasıydı əynində gəzdirirdi,
Bir əlindən xəbərsiz bir əli oynayırdı.

Əsmər gördüyüm qızın bənizi ağarmışdı,
Dünyanın Qara adlı dənizi ağarmışdı,
Saçlarında yox idi dən izi – ağarmışdı,
Bir çiyinini vermişdi irəli oynayırdı.

Ürkək-ürkək sağına, soluna boylanırdı,
Hərdən dönüb gəldiyi yoluna boylanırdı,
Hərdən də oğrun-oğrun qoluna boylanırdı,
Seçməzdin ağıllımı, ya dəli oynayırdı.

Neçə dərdi, sitəmi düzür cana tərpekdir,
Baxan deyir özünü ağayana tərpekdir,
Bilmirdi ki, əlini hansı yana tərpekdir,
Sanki öz əli deyil yad əli oynadırdı.

Qərib ruhların nəğməsi

"Sevgilim dənizdədir..."

*(Qərənfillərin, yosunların, balıqların və
balıqqulaqlarının simfoniyası)*

Deyəsən yorulmuşdular,
usanmışdılar

Qara torpaq,
daş döşəmə,
mərmər üzlük üstündə

Sərili qalmaqdan
qərənfillər...

Onunçün də
bu dəfə özlərini dənizə atmaq,

Yosunlarla,
balıqlarla,
balıqqulaqlarıyla

Dərdləşmək
qərarına gəldilər...

Yosunların,
balıqların,
balıqqulağlarının

Fəryadını eşidib
özlərini itirdilər,
çaşıb qaldılar qərənfillər...

Rafiq Oday

Bu necə ağrı,
 bu necə edi,
 bu necə fəryad idi, Allahım?!
Bu hayqırtılar dənizin altını
 tələtümə gətirmişdi...
Dənizin altı
 üstünə çevrilmək məqamındaydı...
Dözmədi qərənfillər
 onların bu halına....
Bir fəryad qopardılar ki,
 gəl görəsən...
Qərənfillərin gözlərindən
 fəvvarə vuran su
Dənizin suyunu
 bir barmaq da artırdı...
Səsləri içində boğuldu
 bu hayqırtıdan
Yosunların,
 balıqların,
 balıqqulaqlarının...
Ağlamağı buraxıb
 matdım-matdım
 qərənfillərin üzünə baxdılar.
Başları qərənfillərin bu müsibətinə
 elə qarışmışdı ki,

Qərib ruhların nəğməsi

Dənizin dibində
dörd gündən bəri
Qol-boyun olduqları, isinişdikləri
bu Tanrı bəndələrini
kökslərindən necə buraxdıqlarının
fərqində belə olmadılar.
Tanrı övladları bir-bir suyun altından
suyun üzünə sarı
hərəkət etməyə başladılar...
Bir... iki... üç... dörd... iyirmi... iyirmi üç...
Qərənfillər o an
dövrəyə aldılar bu məsum bəndələri...
Bir karvan halında birləşib
sahilə doğru
irəliləməyə başladılar...
Dörd gündən bəri
meydan sulayan dalğalar
bu mənzərəni görüb
qaçıb gizlənməyə
yer axtardılar
utandıqlarından.
Sahildə.... Sahildə isə....
Milyonlarla insan
Səbirsizliklə bu karvanın
yolunu gözləyirdi...

Rafiq Oday

QƏLBİNİ TUŞ EYLƏ SEVİNCƏ SARI

Ümidini dan yerinə bağlayan anam,
Əlləri qoynunda, boynu çiyində,
Üzü dan yerinə ağlayan anam,
Götür əllərini, götür qoynundan,
Qaraca-qaraca tellərini
Dan yeri qaytarmmaz sənə,
Qəlbini tuş eylə sevincə sarı.

Tanrının kötəyi
bal arısının pətəyi qədər
şirindi bizə.

Yeyə-yeyə ağlayırıq,
Ağlaya-ağlaya dua edirik tanrıya.
Bu aylı gecədə,
Ayağı sayalı gecədə,
Qoy bir kənara ağlamağını,
Götür qoynundan əlini.
Unut bir anlığa,
Məhəmmədi, Əlini,
Ulu tanrını,
Qəlbini tuş eylə sevincə sarı.

Bu dünyanın kədəri
Bu dünyanın sevinciylə doğulur,
Bu dünyanın kədəri
Bu dünyanın sevinciylə boğulur.

Rafiq Oday

Bu dəyirman suya həsrət,
Çak-çak edib baş aparmaz.
Ölgün-ölgün axan sular,
Çör-çöp yuyar, daş aparmaz.
Damla-damla heykəlləşən,
Damla-damla qayalaşan,
Çopur-çopur göz yaşlarım,
Oxunmaz, gülüm, oxunmaz.

Həsrətinə alışmışam,
Vüsalına yadam daha.
Baxma mənə gennən belə,
Belə hana innən belə,
Toxunmaz, gülüm, toxunmaz.

TELLİ QARI

Yön çevirib taleyinə
Xısın-xısın ağı demə,
Kimisinə üz göstərən,
Kimisinə diz göstərən,
Kimisinin alçaq-uca
Dağını da düz göstərən
Bu dünyaya gidi demə,
Yağı demə, Telli qarı.

Qərib ruhların nəğməsi

Sümük-sümük əllərin var,
Hər anı bir əsr olan
Ayların var, illərin var.
Savalanın qarı kimi
Tellərin var, Telli qarı.

Gözlərinin qorasını
Sıxma dağların daşına,
"Gidi dünya", "yağı dünya"
Baxan deyil göz yaşına,
Tellərini kəmənd elə
Keçir dünyanın başına,
Telli qarı.

YOL VER KEÇİM...

Bu hava bir sevda havası imiş,
Bu dava bir sevda davası imiş,
Bu sevda bir dəli sevdası imiş,
Yol ver keçim, dəli sevda,
yol ver keçim.

Başıma vur, gözümə vur,
Üzü dönməz üzümə vur,
Büdrəyərsə dizimə vur,
Yol ver keçim, dəli sevda,
yol ver keçim.

**ÖMRÜNÜZÜ KEÇİRİN
BİR YETİM BAXIŞINDAN**

Bir ağır yük bilmirəm
 bu dünyada
Bir yetim uşağın gözlərinə
 baxmaqdan özgə.
Yaz buludu kimi
 elə hey dolar, boşalar.
Üzlərdə, gözlərdə ümid gəzər,
 təsəlli gəzər,
 əvəzində qarğışa tuş olar.
Bezəndə bu dünyanın
 ağrısından, acısından,
Yoxuşundan, qışından,
Ömrünüzü keçirin
 bir yetim baxışından.

Yaşamaqdan bezəndə,
Bu dünyanın ömür adlı yükünü
 daşımaqdan bezəndə,
Dünyanın olarından, olmazından,
 əlinizi üzəndə,
Keçirin ömrünüzü
 bir yetim uşağın baxışından.

Rafiq Oday

Ehey... Eşidin məni
Fələstində, Livanda,
neçə yerdə bir anda
qırğın salanlar, eşidin məni.

Bir gün duracaq üzünüə
yetim uşaqların sürtülmüş,
üzülmüş şalvarından çıxan dizləri.
Duracaq üzünüə solğun bənizləri,
ölgün üzləri.

Nə qədər ki, gec deyil,
Nə qədər ki, imkan var,
Keçirin ömrünüzü
bir yetim uşağın
baxışından.

BİR OVUC TORPAĞIN NƏĞMƏSİ

Diz vurdum
üstündə yeridiyim,
ağlayıb kiridiyim
torpağa.

Götürdüm bir ovuc
üstündə yeridiyim,
ağlayıb kiridiyim
torpaqdan.

Rafiq Oday

BU GECƏ NAZİMİ OXUYURAM MƏN

Bu gecə Nazimi oxuyuram mən,
Qulaqlarımda dalğaların
 haylı-küylü bəstəsi,
Gözlərim önündə
 səssiz-səmirsiz ötüb keçən
 qərib bir durna dəstəsi.
Bu gecə dəniz yığılar içimə,
Yosunuyla, balığıyla, dalğasıyla.
Bu gecə yaşaran gözlərim
 silinər bir uşaq yaylığıyla.
Bir haray doğulmamış
 içimdə boğular bu gecə.
Yol yoldaşım bayatılar,
 ağılar bu gecə.
Yol yoldaşım qapı dalından
 yuxusuzluğuma boylanan
 bir cüt uşaq gözləri.
Və bir də
"Dənizə dönmək istəyirəm" sözləri.
Bu an haradansa
 qəfil bir ay doğar içimdə.

Qərib ruhların nəğməsi

Çaşarlar bu qəfil doğuşdan
yosunlar, balıqlar, balıqqulağılar.
Aman Allah, bu dünyanın
necə qulağı var?
Qışqırıram səsim yetməz,
sükutuma hay verər.
Bu gecə Nazimi oxuyuram mən,
Bir həsrət öz ömrünü
mənə pay verər.

YAZIĞIM GƏLİR

Bir dərdinə, yüz dərdinə,
Vermə belə üz dərdinə.
Adam dura öz dərdinə,
Oynaya – yazığım gəlir.

Danda, qürubda baxdığım,
Nədən? – sorub da, baxdığım,
Hərdən durub da baxdığım,
Aynaya yazığım gəlir.

Söz kar etməz utanmaza,
Yaşarmı haqqı danmasa?
Nola, qanım bu qanmaza,
Qaynaya – yazığım gəlir.

Rafiq Oday

Sənə ehtiyacım var

Qərib ruhların nəğməsi

GÖZƏL

Sən mənim dünyada ən şirin yuxum,
Sən mənim ən gözəl dərdimsən, gözəl.
Bir özgə dərd varsa, mən orda yoxam, –
Gecəli, gündüzlü dərdim – sən, gözəl.

Göynətdi sinəmi bu "Göyçəgülü",
Oxşadım bu yercə, bu göycə gülü.
Harda görmüşəm mən bu göyçək gülü? –
Əl atıb çəməndən dərdim – sən, gözəl.

Özgə aləmi var bu bar dərməyin,
Sevənlər, sevgidən qubar dərməyin!
Qisməti bu günmüş nübar dərməyin, –
Özün demədinmi, "dər, dinsəm...", gözəl!

AĞLAYACAQ

Hələ ki, gözlərim sellər ələyir,
Küssən, ürəyim də qan ağlayacaq.
Günahkar üzünə tutub ələyi,
Ruhsuz viran qalan can ağlayacaq...

Qoşulub gecəyə gedəcək ahım,
Dağları, daşları didəcək ahım,
Günəşin üzünü örtəcək ahım,
Sökülə bilməyən dan ağlayacaq...

Başda görəmmədim, ayaqda yoxsan,
Uyğuda tapmadım, oyaqda yoxsan,
Gözəl, bu tərsliyi burax da, yoxsa,
Şərəf sızlayacaq, şan ağlayacaq.

Ürək möcüzələr adası deyil,
Nə də ki, saxlama odası deyil.
Belə israr etmə, qadası, deyil...
Etməsən, dərk elə, qan, - ağlayacaq!

Qərib ruhların nəğməsi

GƏL

Yolunu gözləməkdən
Gözlərimə qan gələr,
Bilmərəm heç ömrümə
Haçan axşam yetişər,
Ya ki, haçan dan gələr.
Sənsiz zaman dəyişik,
Sənsiz məkan dəyişik.
Rəvamı heç dünyamı
Belə nakam dəyişim.
Yoxsan bir anım bir il,
Gəlsən ilim an gələr.
Gəlsən cana ruh gələr,
Gəlsən ruha can gələr.

Al əlimdən dincliyi,
Yuxumu haram eylə.
Bircə təbəssümünlə
Yerə-göyə sığmayan
Hisslərimi ram eylə.
Hicranına dözməyə
Daha tabım qalmayıb.
Qifləbənd suallara
Bir cavabım qalmayıb.

Rafiq Oday

Biçarə pərvanəyəm,
Gəl özünü şam eylə.
Gündüzü yerinə qoy,
Axşamı axşam eylə.

Bu nə sə özgə şeydi, -
Vallah yaşamaq deyil.
Ümiddən əl üzülməz
Hələ hər şey öndədi –
Ömür – yaşa, bax – deyir.
Yaxşım, pisim qarışıq,
Qalmışam çaş-baş indi,
Bilməm küsüm, barışım?
Küsmək yaraşandımı,
Ürək – yaşa bax – deyir.
Bircə gəlişə bənddi,
İtsin qaşqabaq – deyir.

Sən yoxsan, göyüzü də
Dumandı, bax, çəndi, bax.
Bu duman əlçim-əlçim,
Bu duman qətrə-qətrə,
Gözlərimə endi, bax.
Ömür nə – bir əsim meh,
Ömür nə – gün düzümü.
Yoxsan seçə bilmirəm
Gecəmdən gündüzümü.

Qərib ruhların nəğməsi

Daha həmənki deyil,
Gəl halıma indi bax,
Bu nə ölmək sayılır,
Nə də ömür-gündü, bax.
Gəl... Gəl... Gəl...

HAVADAN AYRILIQ QOXUSU GƏLİR

Əbəsmiş dayanmaq bu yağış altda,
Qismətim yenə də qəhər olacaq.
Göyün ulduzları yır-yığış altda,
Yəqin ki, birazdan səhər olacaq.
Gecədi, birtəhər sovuşub gedir,
Qarşıdan səhərin qorxusu gəlir.
Özümü öyrədim ayrılıqlara,
Havadan ayrılıq qoxusu gəlir.

Dan yeri ayrılıq doğdu bu səhər,
Bu sərsəm doğuşdan, qəfil doğuşdan
İçimə ayrılıq toxumu düşdü,
Bilmədim azımı, çoxumu düşdü.
Gözümdən süzülən göz yaşidımı,
Yoxsa ki, bir əlçim yuxumu düşdü.
Bəlkə ona görə səkilərin də,
Otun da, daşın da, kol-kosların da.
Gecəni yatmayan bu «dostlar»ın da
Qapanır gözləri, yuxusu gəlir.

Rafiq Oday

Özümü öyrədim ayrılıqlara,
Havadan ayrılıq qoxusu gəlir.

Ağlaya bilmirəm ağac gözüylə,
Çiçək gülüşüylə gülə bilmirəm.
Nə məndən biryolluq sağ qalan olmaz,
Nədəki, biryolluq ölə bilmirəm.
Göz yaşım gözümdə donub haçandı,
Çətini hər şeyin sonunacandı.
Ölməyin, qalmağın sonu bəllisə,
Hər şeyin cilidi, donu bəllisə,
Bəs niyə hayana əl atıramsa,
Əlimə hicranın yaxası gəlir?
Özümü öyrədim ayrılıqlara,
Havadan ayrılıq qoxusu gəlir.

GÖYNƏYİR

Haçandı yoluna dikilib qalan,
Həsərət gözlərimin yaşı göynəyir.
Bircə yol köksümə sıxmaqdan ötrü,
İntizar könlümün başı göynəyir.

Dərd baxıb gözümün içinə dikcə,
Üst-üstə qalandı təpəcə, dikcə,

Qərib ruhların nəğməsi

Mənim ürəyimi şum eylədikcə,
Hicranın kotanı, xışı göynəyir.

Bu püşkdən sənə bir xana düşdümü?
Oları, olmazı sana düşdümü?
Eşq elə bir od ki, cana düşdümü,
Hal əhli kül olar, naşı göynəyər.

GÖZÜMÜN İŞIĞI

Gəldin, ürək həzin-həzin,
Dindi, gözümün işığı.
Sandım ömrümdə ən gözəl
Gündü, gözümün işığı.

Dərdi qəlbdən silə bildim,
Nə dilərsən dilə, bildim.
Günəş göydən, elə bildim,
Endi, gözümün işığı.

Qoşa ad ömür yaşayaq,
Qol-qanad ömür yaşayaq,
Bir az şad ömür yaşayaq
İndi, gözümün işığı.

Rafiq Oday

Əl götürmə məndən, aman,
Çəkilməz hər qəlbə daman,
Dərvişə sevdiyi – iman,
Dindi, gözümün işığı.

Nisgil yaşar sözlərimdə,
Qəm uyuyar dizlərimdə.
Getdin, Günəş gözlərimdə
Söndü, gözümün işığı.

Bir əlçim sevincim, qayıt,
Göyərçin sevincim, qayıt,
Göyər, çin sevincim, qayıt,
Dön di, gözümün işığı.

GƏLMƏ, SƏN ALLAH

Bu yuxunun yozumu nə? -
Yuxuma gəlmə, sən allah.
Gəlişinin lüzumu nə? -
Yaxına gəlmə, sən allah.

Olsun, əli yalın çıxın,
Təki açıq alın çıxın,
Tuş olub bir yalincığın,
Oxuna gəlmə, sən allah.

Qərib ruhların nəğməsi

Yay günü boran, qış olub,
Yuvası viran quş olub,
Gəlirsən, tək gəl, qoşulub
Axına gəlmə, sən allah.

QAYIT

Sən yenə əvvəlki o ucalıqda,
Gözümdə həmənki çinarsan, qayıt.
Namərdin hər işi, əməli saxta,
Ən incə yerindən sınırsan, qayıt.

İblislər, şeytanlar dolar başına,
Hər dindən, imandan edərlər səni.
Çevirib bir kəntöy sapand daşına,
Sonuncu gümandan edərlər səni.

Son yarpaq kimidi son ümid... dedik...
İstisi, soyuğu, küləyi bəlli.
Fələyin əlində yaxamız didik,
Göydə fırım-fırım ələyi bəlli.

Görərsən bir quru adsan eləcə,
Şəst ilə girdiyin o dam yıxılıb.
Özün öz ömrünə yadsan eləcə,
Sən adda, biçimdə adam yıxılıb.

Rafiq Oday

Dönüb baxarsan ki, körpülər yanıq,
Dönüb baxarsan ki... üz yeri... olmaz...
Qəlbində yüzünə yer ayıranın,
Kimsənin qəlbində öz yeri olmaz.

Hələ ki, əvvəlki o ucalıqda,
Gözümdə həmənkı çınarsan, qayıt.
Namərdin hər işi, əməli saxta,
Ən incə yerindən sınırsan, qayıt.

TƏCNİS

Sinəmi bir atəş yandırıb yaxır,
Haçandı bir nazlı gözəldən düşüb.
O gündən günlərim saçım rəngində,
O gündən saçıma gözəl dən düşüb.

Vəsf etdim hüsnünü gəlincə, gülüm,
Gəz sinəm üstündə gəl, incə, gülüm.
Dönüb bu yerlərə gəlincə, gülüm,
Baxıb görərəm ki, göz əldən düşüb.

Vurula bildinsə dərdindən belə,
Xoş olar soysalar dərimdən belə.
Oday, bar-bəhrini dər indən belə,
Sevgi bağçasına gözəl dən düşüb.

Qərib ruhların nəğməsi

USTAD, BİR DÖN SİNƏMƏ BAX...

"Gəl gör məni eşq neylədi"

Yunis İmrə.

Bu sevdə dəli sevdədi,
Tükənməz macərəsi var.
Nə bu dərdə əlac edən,
Nə bu dərdin çarəsi var.

Oldu ömrün yazı talan,
Yazıq satan, yazıq alan.
Nə ondan bir razı qalan,
Nə ondan bir narazı var.

Yön çevirib dağa-daşa,
Bulaq oldu gözüm - daşan.
Nə gözümdə ağdan nişan,
Nə gözümün qarəsi var.

Eşq qonaqmış, sinəm otaq,
Qonaq çəkdi sinəmə dağ.
Ustad, bir dön sinəmə bax,
Gör, salamat harəsi var?

KƏRƏM ET

Məni kim anlayar de, səndən özgə,
Dada çağırıram səni, kərəm et.
Onsaz da vədəsiz qar ələlibdi,
Artırma saçımda dəni, kərəm et.

Kim məhkum eylədi bu baxta məni,
Cismin əsir etdi otaqda məni.
Bir də kim qaldırar bu taxta məni,
Gəl salma taxtımdan məni, kərəm et.

Qəsdləmi canıma qəsd eyləyirsən,
Yoxsa iradəmi test eyləyirsən?!
Bircə baxışınla məst eyləyirsən,
Sarırsan ömrümə çəni, kərəm et.

Baxmırsan şöhrətə, ada yaxırsan,
Baxmırsan doğmaya, yada yaxırsan,
Sanki bilə-bilə oda yaxırsan,
Ruhdan ayırırsan təni, kərəm et.

Gün boyu gör neçə dərd məndən keçir,
Toplu məndən keçir, fərd məndən keçir,
Bir az da sevgini qat – məndən keçir,
Bu qədər çətindi yəni? – kərəm et!

Qərib ruhların nəğməsi

KEÇİR

Öz günümə ağlamıram,
Günüm ağlamaqdan keçib.
Ağlamağın faydası nə? –
Gülüm, ağlamaqdan keçib.

Qısl yaşa tək içində,
Öz dərini çək içində.
Ömrümüz ələk içində,
Qəddimiz yumaqdan keçir.

Tərk olduq təkə dönüncə,
Biz ürkə-ürkə dönüncə,
Çuxamız kürkə dönüncə,
Bəlkə yüz yamaqdan keçib.

Bu həyat bir qəm sandığı,
Kim açsın, de, kim, sandığı?
Ac balığın yem sandığı,
Ölümü qarmaqdan keçir.

Haqqın uvandı, tərsi bir,
Haqq oğlu haqqə nə Sibir?!
Dolanmaq başın nəsibi,
Dolamaq, barmaqdan keçir.

Rafiq Oday

Tanisa qəmlər yaxanı,
Kim tikər qəmlər yıxanı?
Naz ilə qəmlər yaxanın
Sevgisi bu baxtdan keçir.

BİLİRƏM

Mənim virana könlümü,
Eşq abad eylər, bilirəm.
Gahdan da abad olanı
Aşqabad eylər, bilirəm.

Könül verdinsə təkliyə,
Ömrü dərd-qəm ətəklilər.
Səni vadar dönüklüyə
Başqalar eylər, bilirəm.

Məni bu kənddən ötürün,
Ötürün, dərddən ötürün.
Hər boş söz-söhbətdən ötrü
Qaşqabaq eylər, bilirəm.

Sinəmin aha çəmi var,
Gözümün daha nəmi var.
Küsməyə bəhanəmi var? –
Başqa ad eylər, bilirəm.

Qərib ruhların nəğməsi

Yığdı cana ələm məni,
Ömür adlı sələm məni.
Bu eşq üstə aləm məni
Daşqalaq eylər, bilirəm.

GEDİRƏM

Mən heç belə istəməzdim,
Bir işdi oldu, gedirəm.
Həsərətindən vüsalına,
Bir ömür yoldu, gedirəm.

Bu yoxuşdan keçilməyir,
Bu naxışdan seç ilməni.
Solum sağdan seçilməyir,
Sağımsa soldu, gedirəm.

Nə ölüyəm, nə də sağam,
Bulud olub çətin yağam.
Arzularım vağam-vağam,
Gözümdə soldu, gedirəm.

**SƏN NİYƏ BU QƏDƏR
DOĞMASAN MƏNƏ**

Qəlbindən qəlbimə nur axını var,
Qəribə hisslərin gur axını var.
Hər şeyin bir uzaq, bir yaxını var,
Sən niyə bu qədər doğmasan mənə?!

Bircə yol baxdınmı geriyə dönüb,
Bu yerin üstündə, göyün altında?
Bir həzin, bir kövrək ürəyə dönüb,
Döyün bu sinəmin, döyün altında, -
Sən niyə bu qədər doğmasan mənə?!

Gördünmü gözümdə sökülən danı,
Duydunmu səsinə lal harayların?
Yağışa bələnər gözümün qanı,
Çilənər üstünə sal qayaların, -
Sən niyə bu qədər doğmasan mənə?!

Dərdim batmanlara tən gələr, keçər,
Gözümə vədəsiz çən gələr, keçər.
Hələ əllərinə əlim yetməmiş,
Həsərət ürəyimi çəngələr, keçər, -
Sən niyə bu qədər doğmasan mənə?!

Qərib ruhların nəğməsi

Bir ümid qapımı döyə bir səhər,
Bir ilğim aldaniş gətirə, qoyma.
Qəmlə dil taparam bəlkə birtəhər,
Xiffətin ömrümü bitirə, qoyma, -
Sən niyə bu qədər doğmasan mənə?!

Zəncirdən, buxovdan aç əllərimi,
Sığala, tumara ac əllərimi.
Sən mənə yaşamın yolunu göstər,
Mən qovum qapıdan əcəllərimi, -
Sən niyə bu qədər doğmasan mənə?!

Çox şükür, döyüldü bu qapı yenə,
Çox şükür, sən idin gələn, əzizim.
Qoyma ürəyimi həsrətlə dinə,
Sevgi ol, ruhuma ələn, əzizim, -
Sən niyə bu qədər doğmasan mənə?!

OVUNUM

Məni bu halımla baş-başa burax,
Özüm öz halıma yanım, ovunum.
Bilməyim hardayam, kiməm, nəçiyəm,
Beləcə özümü danım, ovunum.

Biryolluq əlindən üzüm əlimi,
Özünə dost tutsun üzüm əlimi.
Sel-suya qərq etsin gözüm əlimi,
Ağıya qaynasın qanım, ovunum.

Ürək həzin-həzin dinsə, yenə də,
Üzün birdəfəlik dönsə, yenə də,
Sən mənə tənə vur, mənsə yenə də,
Min kərə söyləyim "canım", ovunum.

Daha yas tutası halda deyiləm,
Get ki, birdəfəlik bitsin bu ələm.
Bir ömür yanımda olmasan, nə qəm, -
Sənli günlərimi anım, ovunum.

Dərvişin nə işi çoxluq içində?!
Pak ruh qərar tutmaz toxluq içində.
Heçlik girdabında, yoxluq içində,
Cismimi var kimi sanım, ovunum.

Qərib ruhların nəğməsi

Daha kim oxşayar nalan könlümü,
Virana könlümü, talan könlümü.
Qərib, boynubükük qalan könlümü,
Gəl ovut, ay məchul xanım, ovunum.

YETMİR

Bu dəli sevda yükünü,
Daşımağa gücüm yetmir.
Qəribtək boynu bükülü,
Yaşamağa gücüm yetmir.

Qəlb sızlayan, qəlb inləyən,
Qəlbən sənin qəlb inləyəm,
Mən qələmə kəbinliyəm,
Boşamağa gücüm yetmir.

Gözlərin aydın, Yalıncaq,
Önümə əliyalın çıx,
Sözdən özgə bir qılıncı
Qurşamağa gücüm yetmir.

SEVINİR

Qoşa yaranıbdır sevgilə, nifrət,
Seçməyən qəmlidi, seçən sevinir.
Hər kəsə eşq adlı bir badə qismət,
İçməyən qəmlidi, içən sevinir.

Hissini, duyğunu sevgidən yoğur,
Səni dərk edəni sev ki, - tən yoğur.
Hər nurlu sabah da sevgidən doğur,
Doğdumu dan gülür, gecən sevinir.

Səni anlayarsa könül həmdəmin,
Yönsüz tufanlara tuş olmaz gəmin.
Qədər biçinçidir, insanlar zəmi,
Biçilən qəmlidir, biçən sevinir.

Göy ilə bağlıdır yer, - körpü durur,
O ucu, bu ucu sirr körpü durur,
Hər kəsin önündə bir körpü durur,
Keçməyən qəmlidi, keçən sevinir.

Qismətsiz nə əksən ək, sənin deyil,
Əkdinsə gözünü çək, sənin deyil,
Bu sevinc, əzizim, tək sənin deyil,
Gör neçən şadlanır, neçən sevinir.

Qərib ruhların nəğməsi

SEVİNDİM

Həyat bulmacaymış, sirri dərində,
Bir sevinc gizlənir dərdi-sərində,
Bir üzü zülmətdi al səhərin də,
Zülmətdən nur kimi doğdun, sevindim.

Gah sağa, gah da ki, sola gedirdim,
Deyirdim nə ola-ola, gedirdim,
Az dərdlə birtəhər yola gedirdim,
Dərdi dərd üstündən yığdın, sevindim.

Göz yaşım sel oldu həmdəmin üstə,
Daha nə göyərər bu nəmin üstə,
Od-alov püskürən sinəmin üstə,
Narın yağış kimi yağdın, sevindim.

Bilməm dərəm kimdi, bilməm ucam kim,
Bir dəli sevdaya elə acam ki,
Axı, səndən özgə nə umacam ki,
Bir xoş təbəssümlə baxdın, sevindim.

Bir də haçan düşər bu fürsət ələ,
Bəlkə üzüm gülə bu fürsət ilə,
Yaşamaq zülümdü bu həsrət ilə,
Bu ömür mülkümü yıxdın, sevindim.

OLMARAM

Mən sənin ağılına gəlləm,
Başına gələn olmaram.
Gəlsəm, çox şeylər gətirərəm,
Boşuna gələn olmaram.

Sinəm tuş oldu ahına,
Bələndim çox günahına,
Bir də sənün ürcahına,
Tuşuna gələn olmaram.

Dağam, duman ki, deyiləm,
Sağam, güman ki, deyiləm,
Daha həmənkə deyiləm,
Xoşuna gələn olmaram.

BAĞIŞLA, SÖZÜMÜ TUTA BİLMƏDİM

İstədim biryolluq itim dünyadan,
İzimi, tozumu çəkim aparım.
Bu zalım dünyadan, yetim dünyadan,
Hissimi, duyğumu kənara qoyub,
Yerinə dərd-ələm əkim aparım.
Özümü dağlara-daşlara vurdum,
Başımı çox başsız başlara vurdum.
Nəyim var, şumlayıb atdım içimdən,
Sevincimi atdım, nəşəmi atdım,
Tanrıdan ərmağan peşəmi atdım,
Tək səni qəlbimdən ata bilmədim.
Deyirdim yoluna çıxmaram daha,
Bir yol da ardınca baxmaram daha,
Bağışla, sözümü tuta bilmədim.

Qoydum şahlığımı, taxtımı, qaçdım,
Alnıma döyülmüş baxtımı, qaçdım.
Deyirdim üzümə baxan tapılar,
Bir allah bəndəsi baxdımı, qaçdım.
Məni qan səslədi, qada səslədi,
Ünvanı naməlum ada səslədi.
Bircə Məcnungəzən səhra qalmışdı,
Bir az keçməmişdi o da səslədi.

Rafiq Oday

İlanla, çayanla dostluq eylədim,
Qayanı başıma yastıq eylədim.
Bir xanə bilmədim, oda bilmədim,
İlanvuran yatdı, cin vuran yatdı,
Bircə hovur belə yata bilmədim.
Gəldi qoşun-qoşun dərd, tutdum, amma
Bağışla, sözümü tuta bilmədim.

Güllükdən yol aldım küllüyə sarı,
Məcnunmisal qaçdım çöllüyə sarı.
Ömür boy göstərdi əllyə sari.
Ruhun sınağıymış bu da bilmədim,
Qeybdənmi gəldi buta, bilmədim.
Əlimdə sürgünlük fərmanı tutdum,
Bağışla, sözümü tuta bilmədim.

ÖZÜNƏ

Yetim quzutək mələmir,
Bildim düzü, tək mələmir,
Daha bizi təkmələmir,
Tay tapan gündən özünə.

Baş açıq, ayağın yalın,
Çox gülüş doğurur halın,
Mənə baxma müəmmalı,
Çəkil bax gəndən özünə.

Qərib ruhların nəğməsi

Bir ildimi, üç ildimi,
Şər boyuna biçildimi?!
Dəyişib iblis cildini,
Don geymə dindən özünə.

TAPDIM SƏNİ

Gələn yazın həlim-həlim,
Nəfəsində tapdım səni.
Yarpaq-yarpaq, çiçək-çiçək,
Həvəsində tapdım səni.

Adaq-adaq nalçasında,
Budaq-budaq alçasında,
Naxış-naxış xalçasında,
Gəbəsində tapdım səni.

Yerdən, göydən qor umduğu,
Qızmar yayda qar umduğu,
Gəncliyimin qorunduğu,
Həbəsində tapdım səni.

Mələklərin qanadında,
Ruhlar yanar eşq odunda.
Bu dünyanın eşq adında
Kəbəsində tapdım səni.

SƏNƏ EHTİYACIM VAR

Yaxamı rüzgarların
Əlində qoyub getdin.
Elə bil ki, vüsalın
Gözünü oyub getdin.
Mən səndən doymamışdım,
Sən nə tez doyub getdin?!
Duymadınmı sinəmdə
Neçə ağrım-acım var?!
Sənə ehtiyacım var.

Suvar oldu xoş günüm
Yel qanadlı atına,
Bülənd oldu fəqanım
Göyün yeddi qatına.
Daha kim anar məni,
De, kim salar yadına?!
Dərd birdimi, beşdimi –
Durum hara qaçım – var,
Sənə ehtiyacım var.

Zalım həsrət ayırdı
Ağuşunda yer mənə,
Bu dərd hələ nədir ki,
Varsa yenə ver mənə.

Qərib ruhların nəğməsi

Bu qədər zülm az kimi,
Hicran baxıb der mənə:
-Yandırmağa, yaxmağa,
Pul-pul olmuş sacım var,
Sənə ehtiyacım var.

Bu elə bir dərddi ki,
Nə qohuma danışmaq,
Nə yada demək olmur.
Bu elə bir dərddi ki,
Nə suya pıçıldamaq,
Nə oda demək olmur.
Bu elə bir dərddi ki,
Nə kamana söyləmək,
Nə uda demək olmur.
«Nə»lər səltənətində
Möhtəşəm taxt-tacım var,
Sənə ehtiyacım var.

Qoşun-qoşun dərdlərin,
Səfini yarıb gəlim,
Ruhsuz nəyə gərəyəm,
Ruhuma varıb gəlim.
Bir himə bəndəm, gülüm,
Dünyanın o başından –
Sən səsə – durub gəlim.

Rafiq Oday

Zalim fələk əlində
Didim-didim saçım var,
Sənə ehtiyacım var.

Halım dərya misallı –
Kükrəmədə, daşmada,
Dalğa-dalğa qabarıb
Sahilini aşmada,
Mən sənə can atmada,
Sənsə uzaqlaşmada;
Gedirsən, get – nə qəm ki,
Ta yalnız deyiləm ki, -
Dərd adında qardaşım,
Nisgil adlı bacım var...
... Amma yenə, yenə də,
Sənə ehtiyacım var.

RUHUM, XOŞ GƏLDİN, XOŞ GƏLDİN

Haçandı quru cisməm mən,
Ruhum, xoş gəldin, xoş gəldin!
Yaşaram tam yox, qismən mən,
Ruhum, xoş gəldin, xoş gəldin!

Məni mən qədər anlayan,
Bəzən erk ilə danlayan,

Qərib ruhların nəğməsi

Sən dərya, mən sə damlayam,
Ruhum, xoş gəldin, xoş gəldin!

Ömür fani, yaşam yalan,
Sən quru, mən yaşam – yanan.
Sənsiz qara daşam, inan,
Ruhum, xoş gəldin, xoş gəldin!

Saçımdakı dəni sevdim,
Gözümdəki çəni sevdim,
Təkcə səni, səni sevdim,
Ruhum, xoş gəldin, xoş gəldin!

NAŞI ƏLDƏ DİDİLƏSİ YAXAM YOX...

Hərdən-hərdən o eyhamlı baxışlar,
Ya şumlayar ürəyimi, ya xışlar.
Bu aramsız səpələnən yağışlar,
Elə mənim göz yaşımıdı, duyduğunu?

Bağrım para bu ahdan, bu amandan,
Nə gözləyim bir quruca gümandan,
İnan, səni itirdiyim zamandan,
Bir əlimdi, bir başımıdı, duyduğunu?

Rafiq Oday

Naşı əldə didiləsi yaxam yox,
Sübhə kimi bir çimir də yuxum yox,
İnnən belə bu dünyada yoxam, yox,
Qalan canlı başdaşımı, duydunmu?

Dağa döndüm, ağ çalmaya bürünən,
Duman oldum, dərə boyu sürünən,
Diqqətlə bax, gözlərinə görünən,
Sənin dərqli sirdaşını, duydunmu?

Başımıza kül ələyən küləksə,
Nə bitirər bu küllükdə gül əksək.
Məni tutdu - bu nə qurğu, kələksə, -
Yoxsa sənin qarğışını, duydunmu?

Yaman çaşdım bu nəqafil zərbədən,
Aman, nəymiş varlığımı tərpədən.
Min əzabla qurduğumuz körpüdən,
Namərd keçdi, yad daşını, duydunmu?

Qaya aşdı, dağ uçuldu qarşıma,
Qurum qaldı, od vuruldu yaşıma,
Bir daş istə yaradandan başıma,
Ya baş sınar, ya daş indi, duydunmu?

Qərib ruhların nəğməsi

Dörd ayımı döndərmisən dörd ilə,
Yazıq canım, bunu da bir dərd elə.
Qüسسə ilə, ələm ilə, dərd ilə,
Bağrım olub badaş indi, duydunmu?

MƏN NECƏ ÇƏKƏRƏM BU DƏRDİ SƏNSİZ

Yenə at oynadır ürəyimdə qəm,
Yenə bütün yüklər kürəyimdə cəm.
Nə gündüzüm bəlli, nə də ki, gecəm,
Gündüzüm zülmətdən betərdi sənsiz,
Mən necə çəkərəm bu dərdi sənsiz?!

Duman mənə qarşı, çən mənə qarşı,
Saçımda göynəyən dən mənə qarşı,
El-ələm bir yana, sən mənə qarşı,
Dünya gözlərimdə hədərdi sənsiz,
Mən necə çəkərəm bu dərdi sənsiz?!

Gözünə baxmamış gözüm dolusu,
Yoluna baxıram gözüm dolu su,
Bu eşqi qoy tanrım özü qorusun.
Məni qurdlar-quşlar didərdi sənsiz,
Mən necə çəkərəm bu dərdi sənsiz?!

Rafiq Oday

Ömrümü, günümü qar-qış alardı,
Alqışın yerini qarğış alardı.
Viranə könlümdə bayquş ulardı,
Bağçamda qanqallar bitərdi sənsiz,
Mən necə çəkərəm bu dərdi sənsiz?!

SƏN GETMİSƏN, GƏLƏMMİRƏM ÖZÜMƏ

Həsətinin qucağında üşüdüm,
Hicranının ocağında üşüdüm.
Saxta eşqin sazağında üşüdüm,
Xəzan oldu eşq bağının gülləri,
Kim ovudar ağı deyən dilləri?!

Son ümid də əllərimdən üzüldü,
Həsət dəni tellərimə düzüldü.
Elə bildim ayrılmışığı yüz ildi,
Qara-qara torlar gəldi gözümə,
Sən getmisən, gələmmirəm özümə.

Mənim kimi dəli olar mində bir,
İranda da, Turanda da, Çində bir,
Çox demirəm, nola görəm gündə bir,
Bəlkə onda, talan könlüm şad ola,
Qorxum olmaz milyon yağı, yad ola.

Qərib ruhların nəğməsi

Məni etmə yalqızlığın əsiri,
Yerdən, göydən ümidlərim kəsilib.
Üzür məni yad ruhların təsiri,
Qaytar, gülüm, öz ruhumu mənə sən, -
Bil, o sənsən, bil, o sənsən, yenə sən!

QOY YENƏ GÜNAHKAR MƏN OLUM, NEYNƏK

Tumurcuq arzusu çin oldu yazın,
Bağçamda fidanlar əkirəm, ellər!
Nazını çəkməli olduğum qızın,
Hələ də hicrini çəkirəm, ellər!

Bütün küsənlərin barışan günü,
Qara tufan kimi gəldi bu hicran.
Ötən xoş günlərin qisasıydımı,
Bizə acı-acı güldü bu hicran.

Mən ki, hər qəhrini çəkərdim sənin,
Ayrılmaq haradan ağına gəldi.
Eşqini qəlbimə əkərdim sənin,
Yerində dağ boyda həsrət dikəldi.

Uşaqlıq ədası hələ canında,
Küsdünmü, barışmaq müşkülə dönər.

Rafiq Oday

Sevgi də, nifrət də qoşa – qanında,
Oduna alışan tez külə dönər.

Hicrini çəkməyi öyrətdin mənə,
Nə olar, bir az da nazını çəkim.
Çoxuna qıymırsan, canın sağ olsun,
Barı heç olmasa azını çəkim.

Beləcə aldadım özüm-özümü,
Beləcə nağılla başımı qatım.
Ruhum qidalansın bu xoş yalandan,
Nağılla oyanım, nağılla yatım.

Qoy yenə günahkar mən olum, neynək,
Sən isə bağışla – bir savab eylə.
Təki söyləmə ki, bu eşqdən əl çək,
Ruhumu ovundur bir cavab ilə.

Qərib ruhların nəğməsi

Ünvanlı şeirlər

**QƏLƏM DOSTUM
VAQİF MEHDİYƏ**

I

Hələ gəncdin bir az onda,
Dizində taqətin vardı.
Süfrəndə duzun, çörəyin,
Çölməyində ətin vardı.

Bir az genişdi nəfəsin,
Daha gur çıxırdı səsin,
Hər şeyə vardı həvəsin,
Əlində sənətin vardı.

Nə kimsəyə ərk eyləmək,
Nə kimsəni görk eyləmək,
Nə də yurdu tərək eyləmək
Kimi bir niyyətin vardı.

Doldurub eşq adlı camı,
Bəxtəvər yaşardı hamı.
Saraymisal qara damın,
Cənnət bir həyətin vardı.

Qərib ruhların nəğməsi

II

Anlamı qalmayıb qayanın, daşın,
Ağac çəkmir səni, kol çəkmir səni.
"Bəxtəvər başına", Vaqif qardaşım,
Daha gözlərin də yol çəkmir sənin.

Zülmət gözlərində yurd salıb kədər,
Sürtməyə bir ovuc torpağa möhtac.
Saysız papaqçı olan ölkədə,
Nədən ərlər qalıb papağa möhtac.

Namərd əllərində talan torpağım,
Ərşi titrətmədi nalan, torpağım.
Deyirdik bu ocaq murdar götürməz,
Deyirdik bu torpaq murdar götürməz,
Murdarla qol-boyun qalan torpağım.

Sənin dost-doğmaca yiyən ölübümü? -
Bermud köpəkləri hər an təmasda.
Göyə bülənd olan ruhların səsin,
Fəryadların səsin, ahların səsin,
Bircə yol, bircə yol duyan olubmu
O dərə Tumasda, o Dağ Tumasda?!

Rafiq Oday

Dilində ağılar bitdi hər gecə,
Qələmin ucunda titrədi sözlər.
Yanğını bir zərrə söndürəmmədi,
Tanrının ən böyük fitrəti sözlər.
Daha hər Ramazan dərd etmə, ustad,
Masanı sellərə qərq etmə, ustad,
Yaz, payla - ən yaxşı fitrədi sözlər...

III

Sən də bir əsgərsən söz ordusunda,
Haqqın, ədalətin öz ordusunda.
Sənin nə yerin var, nə də gözün var,
Qabağa çəkilən köz ordusunda.

Ruhuyla dünyada tüğyan eyləyən,
Cismi bir qarışa sığan şairim.
Yerlərdə, göylərdə nə varsa dən-dən,
Şəhdi-şirəsini sağan şairim.

Dərdini bölməyə bəşər övladı,
Sirrini deməyə sirdaşın olmaz.
Dərdini şerinə de, eybi yoxdu,
Hər gün dan yerinə de, eybi yoxdu,
Ondan yaxın dostun, qardaşın olmaz.

Qərib ruhların nəğməsi

Bu əzab bitməz ki, qəbrevinəcən,
Tükənib taqətin, dözüm qalmayıb.
Bir gün də özümə ağlayım dedin, -
Gördün ağlamağa gözün qalmayıb.

Harınlar yenə də harınlığında,
Ruhları kimlərə tapşırım – acdı.
Hər misran cahillik qaranlığında
İldırım timsallı bir şırım açdı.

IV

Dili lal, qulağı kar olar, düzmüş,
Qarıngüdənlərin, qarınbaşların.
Nədən əllərində oyuncaq oldun,
Harın gödənlərin, harın başların.

Kim saldı bu müşkül oyuna səni,
Səni kim "oxşadı", kim "əzizlədi"?
Kimin nə vecinə kəsiri yoxsa, -
Həyatda hər şeyin kəmi bizdədi,
Onun topdağıtmaz qəsri, qalası,
Talanmış, dağılmış kümə bizdədi.
Vaxt gələr hər şeyi nizama salar, -
Həyatdan əl üzmə, aman, şairim.

Rafiq Oday

Hamının əlindən ov tufəngini,
Tutub almışdılar - ara bax, qağa.
Gör neçə nər oğlu, ərən igidi,
Çəkdilər dilindən dara, bax, qağa.
Onunçün əldə yox, dildə bizimdi,
O cənnət misallı Qarabağ, qağa.
Sənin də başına gəldi hayıf ki,
Bir vax ürəyinə daman, şairim.

Deyirdin, siz gedin, mənə dəyməyin,
Ayağım torpaqdan üzülsə, ölləm.
Qərib insanların qərib köçləri
Yolla karvan-karvan düzülsə, ölləm.
Göyə bülənd olan bu ah-nalələr,
Zülmət gözlərimdən süzülsə, ölləm.
Ölmədin, qayıtmaq inamı canda,
Səni əfsunladı güman, şairim.

Tətiyi çəkməyin nə anlamı var,
Tufəngin lüləsi, qundağı yoxsa.
Bu adam bizlərə nə anladandı, -
Özünün zərrəcə qandığı yoxsa.
Qara buludları dağıtmalıydıq,
Nura qərq etməzdi gün dağı yoxsa...
Boş hay-küy dövrüydü, hamı ağaydı,
Tutmuşdu gözləri duman, şairim.

Qərib ruhların nəğməsi

Hər beş-üç nəfərin bir "komandir"i,
Hər yoldan keçənin "ordu"su vardı.
Bu "ordu" daxildə at oynadırdı,
Hər tində bir tələqurdusu vardı.
Düşmənin qanına susayanları,
Özünün qanıyla "ordu" suvardı.
Xalqa divan tutan yalınçıqlardan,
Bir vaxt qəhrəmanlıq uman şairim.

Daha ötdü-keçdi o dövr - onda
Yaba da silahdı, daş da silahdı.
İndi önəmi yox adam sayının,
Yer-göy qoşun olsun, başda silahdı.
Məkanın, məqamın bir önəmi yox,
Gəlsin yazda, yayda, qışda - silahdı.
Əldə silah-sursat müntəzirik biz,
Hələ yetməyibmi zaman, şairim?

Rafiq Oday

DÜNYA SAXLAMALIYDI ONU

(Vaqif İbrahimin xatirəsinə)

Bir ömür üz-üzə dayanmışdı
vaxtla,
Bir sınıq baxtla.
Ölüm özünü ölü yıxdı
vaxtla baxtın arasına.
Elə bil duz basdılar.
təbiətin yarasına
Zaman özü səksəndi
bu qəfil ölüm səsinə.
Bir anda qəm ələndi
uca dağların zirvəsinə.
Bir cüt rels baş alıb
qaçmaq istədi
Baykaldan Amura sarı,
Heç olmazsa,
o, bu xəbəri
eşitməyəydi barı...

Dünya saxlamalıydı onu
ata əvəzi,
Saxlaya bilmədi.
Yamanca qarışıb
başı dünyanın.

Qərib ruhların nəğməsi

Dünya ağlamalıydı onu
ana əvəzi,
Ağlaya bilmədi.
Heyrətdən qurumuşdu
gözlərinin
yaşı dünyanın.

BU HƏYATIN TA NƏSİNDƏN KEÇMƏDİN

*30 illik qayım-qədim dostum
Kəmaləddin Qədimə*

Yaranışdan Qədim oğlu Qədim sən,
Qədim bizik – qədim mənəm, qədim sən,
Sədarəktək əyilməyən qəddim sən, -
Sipər oldun, xanəsindən keçmədin.

Şeirlərin şəhid qanı rəngində,
Qıvrılırsan iztirablar çəngində,
"Mən də varam" – söyləmədin gen gündə,
Dar günün bir tənəsindən keçmədin.

Dedin – namərd fitnəsindən haşa – sən,
Məclislərdə can atmadın başa sən,
Neçə-neçə əl titrəyən, baş əsən
"Ustadlar"ın tənəsindən keçmədin.

Qərib ruhların nəğməsi

Qorxurdu ömrünün
azlığından,
Fikirlərin
dayazlığından,
Kağızın məsum-məsum
üzünə baxan
bəyazlığından.

Sanki
əgər üzümü qara edəcəksənsə,
mənə toxunma,
İncitmə hisslərin, duyğuların
pak ruhunu deyirdi...

...Bir tərəfdən də
"yaz", "yaz" deyən ilhamım
içimdə üsyan qaldırmışdı.

Şeir başa çatanda
göz yaşlarım
ovcumu doldurmuşdu.

Bu bir ovuc göz yaşını
şərbət kimi çəkdim başıma,
Sonra da son nöqtəni qoyub,
Yol aldım
Pərən-pərən düşmüş
Arzularımın,
ümidlərimin dalınca –
üzü sonsuzluğa doğru...

**SƏN MƏĞRUR GƏZ,
ZALIM FƏLƏK AĞLASIN**

*Həzin və kövrək səsi ilə könülləri oxşayan,
respublikanın Əməkdar artisti, dəyərli ziyalı,
böyük hörmət bəslədiyim Elxan Şirinova*

Min sirr yatır avazında, səşində,
Yoxam, - dedin, saxta tərif bəhsində,
Bir haray var pıçıltılı pəsində, -
Oxu, qardaş, kövrək qəlblər çağlasın,
Sən məğrur gəz, zalım fələk ağlasın.

Dolaşdıqca şəhərləri, kəndləri,
Gədəkləri, bərələri, bəndləri,
Şeytan qəvi – yollarına fəndləri
Düzəcək ki, inadını yoxlasın,
Sən məğrur gəz, zalım fələk ağlasın.

Neylər sənə qara yellər, küləklər,
Saman altdan su yeridən kələklər.
Qanadını başın üstə mələklər
Gərib, xəbis ürəkləri dağlasın,
Sən məğrur gəz, zalım fələk ağlasın.

Bir gün gələr ünvan tapar sorğular,
Doğrulayar doğruluğun doğrular,

Qərib ruhların nəğməsi

Nəciblikdən, mərifətdən yoğrulan
Ömrün, görüm, bir əsri haqlasın,
Sən məğrur gəz, zalım fələk ağlasın.

Kənar eylə qəlb sızladan hissləri,
Qoyma həsrət avazına bizləri,
Bədxahları, xəbisləri, pisləri, -
Bir qıyya çək, özülündən laxlasın,
Sən məğrur gəz, zalım fələk ağlasın.

Tut başını bax beləcə min il dik,
Dünya gidi, əyildikcə minillik,
Zaman səni bundan belə minillik
Yaddaş adlı saxlancında saxlasın,
Sən məğrur gəz, zalım fələk ağlasın.

Rafiq Oday

BAŞIN SAĞ OLSUN, VƏTƏN

*Şəhid Elman Müslüm oğlu Abbasovun
unudulmaz xatirəsinə*

I

Ataxal kəndində gəldi dünyaya,
Dolaşdı hər dağı, dərəni Elman.
Yaxşı tanıyırdı mahir ovçutək,
Bu yerdə hər bəndi, bərəni Elman.

Ataya, anaya ümid payıydı,
Babanın-nənənin hay-harayıydı,
Hamı bu oğlanı doğma sayırdı,
Sevirdi doğmatək hərəni Elman.

"Cəngi" üstündəydi sazının simi,
Yox idi zərrəcə kəsiri, kəmi.
Düşmən xar olardı - Koroğlu kimi,
Çəkəndə bir dəli nərəni Elman.

Gənc idi, deyildi sənətdə naşı,
Sevib-əzizlərdi torpağı, daşı,
Göydə buludlara dəyərdi başı,
Zərblə sındırardı kərəni Elman.

Tanrı duasıyla almışdı adı,
Olmuşdu bir nəslin qolu, qanadı.

Qərib ruhların nəğməsi

Bu odlar yurdunun igid övladı,
Gədəbəy elinin ərəni Elman.

II

Düşüb qovğaya, qala, -
Ana Vətən çağırır.
Kim dözər ki, bu hala? -
Ana Vətən çağırır.

Gün ağlamaz xalx bizə,
Dayaq olsun Haqq bizə,
Namusdu torpaq bizə,
Ana Vətən çağırır.

Neylər bizə bu hədə,
Beş-on "yan", beş-on gədə,
Şərəf-şan təhlükədə,
Ana Vətən çağırır.

Sona varılmaz lənglə,
Dinək topla, tüfənglə,
Tarix yazaq bu cənglə,
Ana Vətən çağırır.

Boğularsa gur səsin,
Ömür olar bir əsim.
Analar inciməsin, -
Ana Vətən çağırır.

III

Baxmaz qardı, borandı,
Şərəfi bilər bu andı.
Keşikdə mərd durandı,
Azərbaycan əsgəri.

Torpaq müqəddəs beşik,
Ulus, oymaq, ev-eşik,
Qürurla çəkər keşik,
Azərbaycan əsgəri.

Öndədir hər yarışda,
Həm hərbdə, həm barışda.
Can qoyar hər qarışda,
Azərbaycan əsgəri.

Səngərində mərd durar,
Ürəyində od durar.
Düşməyə qan uddurar,
Azərbaycan əsgəri.

Müqəddəs and yeridi,
Xalqın ümid yeridi.
Qalibiyyət şeridi,
Azərbaycan əsgəri

Qərib ruhların nəğməsi

IV

Vətən səsləyəndə, "hazıram" dedin,
Götürdün əlinə silah, döyüzdün.
Torpaq darda ikən qına çəkilmək,
Gizlənmək ən böyük günah, döyüzdün.

Namusdu, qeyrətdi, ismətdi torpaq,
Odur ki, anaya nisbətdi torpaq.
Taledi, iqbaldı, qismətdi torpaq,
Apardın torpağa pənah, döyüzdün.

Çəkirdin min türlü dağı düşməne,
Güllələr söylədi ağı, düşməne,
Həddini bildirdin yağı düşməne,
Ucaldı göylərə min ah, döyüzdün.

Soldan həmlə etdin, sağdan yeridin,
Dərədən yeridin, dağdan yeridin.
Köməyə çağırıdı Ağdam - yeridin,
Hər yan oldu sənə cinah, döyüzdün.

Hər addımbaşında ölüm nidası,
Səni qorxutmadı qanı-qadası,
Qəlbə yağılara nifrət sədası,
Dildə - Vətən, Torpaq, Allah - döyüzdün.

Rafiq Oday

V

Torpağından yoğrulduq,
Sənə layiq oğulduq,
Biz ölməyə doğulduq,
Vətən, başın sağ olsun!

Kim dözər yurd talansa,
Köksü oda qalansa,
Biz köçən, sən qalansan,
Vətən, başın sağ olsun!

Azadlıq yolu bu yol,
Ya şəhid, ya qazi ol.
Təki bizdən razı ol, -
Vətən, başın sağ olsun!

Üzümüz ağ yanında,
Qara torpaq yanında,
Biz bir canıq canında,
Vətən, başın sağ olsun!

Torpağından yoğrulduq,
Sənə layiq oğulduq,
Biz ölməyə doğulduq,
Vətən, başın sağ olsun!

Qərib ruhların nəğməsi

AĞLADI

*Dünyasını faciəvi şəkildə vaxtsız dəyişmiş,
hamımız üçün çox doğma insan olan Ağayev
Zərbəli Sabir oğlunun əziz xatirəsinə*

I

Getdin, ümidlərin bağlandı yolu,
Sındı bir tayfanın qanadı, qolu.
Otuz yaş nəydi ki, ay qardaşoğlu, -
Hələ yaşanmamış illər ağladı.

Düz altı bacının tək qardaşıydın,
Onların dərдинin tək sirdaşıydın,
Saflığın, paklığın məhək daşıydın,
Can deyib hayqıran dillər ağladı.

Sabirin oğluydun, səbr həmdəmin,
İndi bircə qarış qəbir həmdəmin,
Nə bir dost dediyin, nə bir həmdəmin
Bəmdə sızlamadı – zillər ağladı.

Həsəd aparırdı boyuna çoxu,
İndi yoxluğunun özü bir yuxu,
Sancıldı köksünə bir tale oxu, -
Dalğalar kükrədi, sellər ağladı.

Rafiq Oday

Ana harayına kim yetər indi,
Dilində min ağı, dərd bitər indi,
Yaralı bülbültək hey ötər indi, -
Baxıb bu halına güllər ağladı.

Ömür-gün yoldaşın geyindi qara,
Elə bil ruhunu çəkdilər dara,
Oğulsan döz görüm bu ahu-zara, -
Başına ələdi küllər, ağladı.

İki gül balanın nəydi günahı,
Yer-göy götürərmə söylə, bu ahı?
Sən idin bir nəslin ümid-pənahı, -
Tabutdan yapışan əllər ağladı.

Zəkada öndəydin, elmdə başdın,
Ağlınla aşılmaz sədləri aşdın,
Vətənə layiqli bir vətəndaşdın, -
Dağ-daş lərzə gəldi, ellər ağladı.

Qərib ruhların nəğməsi

II

Sənə dağlar ağladı,
Sənə daşlar ağladı.
Göz ağladı – nəydi ki?! –
Gözdə yaşlar ağladı.
Yandım kaman səşindən,
Bir ah-aman səşindən.
Ananın naləsindən
Göydə quşlar ağladı.

Baxıb qardaş dağına,
Göy titrədi ahına,
Bacıların ruhuna
Doldu qışlar, ağladı.

Ölümünü ad etdi,
Hamı bir-bir yad etdi.
Kövrəklər fəryad etdi,
Qəlbi daşlar ağladı.

MÜNDƏRİCAT

Oxucu qəlbinə ünvanlanan poeziya.....3

AZƏRBAYCAN DEYİLƏNDƏ

Vətən görən göz bizə, vətən nəfəsdir bizə.....24

QƏZƏLLƏR, RÜBAILƏR

Vətən ağlar.....41

Genosiddən.....42

Məndə gəzmə.....43

Qarabağ.....44

Kəlbəcər.....45

Əhsən, səni var ol.....46

Olmaz.....47

Elə qovdum.....48

Hicran mənə qaldı.....49

Dəyişməz.....50

Qıla bilmir.....51

Çıxmaz.....52

Tapammıram.....53

Qalsa.....54

Gəlsək.....55

Özgə.....56

Rübailər.....57

BİR BÖLÜK DƏRDDİ DƏRDİM, DƏRDİM BÖLÜK-BÖLÜKDÜ

Əlində.....61

Olunca.....62

Yaman tələsdilər dostlar.....63

Çanaqqala zəfərinin 100 illiyinə.....64

Gedim.....	66
Yaşayaq.....	67
Yəqin.....	68
Gəldi.....	69
Götürmür.....	70
Yaşadım.....	71
Qayıtmaz.....	72
Haqq deyən haqqa qovuşar.....	73
Axtarmayın məni.....	74
Ruhum məni tərک edir.....	75
Öldü "Sona bülüllər".....	77
Gəlir.....	78
A dərdim.....	79
Kim sevər ki.....	80
Gəlsin.....	81
Tanrım, payın çox olsun.....	82
Çat görüm.....	84
Əli balta tutan özümüzüksə.....	85
Od aydan gələ.....	86
Böyük.....	87
Qınamasın.....	88
Gördüm.....	89
Hər ürəkdə bir titrəyiş.....	90
Naxçıvan.....	91
Gəlsin.....	92
Olmaz.....	93
Yazığın gəlsin.....	94
Bilməz.....	95
Kül ələdik.....	96
Nə umasan ki.....	97
Quran dan gözəl.....	99

Neyləyib axı.....	100
Düşüncələr.....	101
Şeytan yuvasıdı, şər beşiyidi.....	102
İnsanlar, qoruyaq təbiəti biz.....	104
Arxa, dan gəlir.....	106
Hayıf.....	107
Daha.....	108
Kimi.....	109
Nəyindən bilinir.....	110
Mənə dost deyənlər.....	112
Tutmuşam.....	114
Çıxır.....	115
Namərd oğlu.....	116
Olmayıb.....	117
Oynayırdı.....	118
"Sevgilim dənizdədir.."	119
Qəlbini tuş eylə sevincə sarı.....	122
Ömür gedər öz köçündə.....	123
Telli qarı.....	124
Yol ver keçim.....	125
Ömrünüzü keçirin bir yetim baxışından.....	127
Bir ovuc torpağın nəğməsi.....	128
Bu gecə Nazimi oxuyuram mən.....	130
Yazığım gəlir.....	131

SƏNƏ EHTİYACIM VAR

Gözəl.....	133
Ağlayacaq.....	134
Gəl	135
Havadan ayrılıq qoxusu gəlir.....	137
Göynəyir.....	138
Gözümün işığı.....	139

Gəlmə, sən allah.....	140
Qayıt.....	141
Təcnis.....	142
Ustad, bir dön sinəmə bax.....	143
Kərəm et.....	144
Keçir.....	145
Billirəm.....	146
Gedirəm.....	147
Sən niyə bu qədər doğmasan mənə.....	148
Ovunum.....	150
Yetmir.....	151
Sevinir.....	152
Sevindim.....	153
Olmaram.....	154
Bağışla, sözümü tuta bilmədim.....	155
Özünə.....	156
Təpdim səni.....	157
Sənə ehtiyacım var.....	158
Ruhum, xoş gəldin.....	160
Naşı əldə didiləsi yaxam yox.....	161
Mən necə çəkərəm bu dərdi sənsiz.....	163
Sən getmisən gələmmirəm özümə.....	164
Qoy yenə günahkar mən olum, neynək.....	165

ÜNVANLI ŞEİRLƏR

Qələm dostum Vaqif Mehdiyə.....	168
Dünya saxlamalıydı onu.....	174
Bu həyatın ta nəsindən keçmədin.....	175
Sənə söz verdiyim şeir.....	176
Sən məğrur gəz, zalım fələk ağlasın.....	178
Başın sağ olsun vətən.....	180
Ağladı.....	185

Rafiq ODAY

Qərib ruhların nəğməsi

(Şeirlər)

Bakı - "Elm və təhsil" - 2016

Operator: Gülnarə Şöhrəddinqızı

Korrektor: Mərcan Sabirqızı

Dizayner: Ərşad Nihad

Yığma verilib: 14.06.2016.

Çapa imzalanıb: 20.08.2016.

Şerti çap vərəqi 12. Qarnituru tayms.

Ofset kağızı, kağız formatı: 70x100 1/32

Tiraj: 400

Kitab "Elm və təhsil" nəşriyyat-poliqrafiya müəssisəsində hazır diapozitivlərdən çap olunmuşdur.

Nəşriyyat redaktoru: Rafiq Oday

Müəssisənin direktoru: prof. N.B.Məmmədli

Tel: (0-50) 311-41-89; (012) 497-16-32

E-mail: nurlan1959@gmail.com

Ünvan: Bakı, İçərişəhər, 3-cü Maqomayev, 8-ci döngə, ev 4.